ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 265 (11863)
1968 оной ноябриин 12, вторник
Сэн 2 мүнгэн

й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ВАРШАВА ЕРЭБЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Польшын Хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай уряалаар ПОРП-ын V съездын хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа ноябриин 11-дэ Варшава хото ерэбэ.

ТООСООТО, hУНГАЛТЫН ПАРТИЙНА СУГЛААНУУД

онойоктябрь hарын зэргэ республикымнай эхин организацинуудаар hунгалтын суглаанууд ылалаа hэн. Тэрэ гэhээр саг үнгэрбэ. Энэ үедэ тлаануудай, албан газарцех, бригада болон отделдиилэнхи олон пар- организацинуудта иимэ д зарлагдажа, тоосоото буулhан хүдэлмэриин дүн элсэгдэбэ, секретарь боонууд шэнэлэгдэн hунгагахэтэеэ хамта саашадаа шэнэ шэнэ зорилгонуу- мунистнууд тодорхойлон .

Октябриин революциин ойн угтамжын ехэ мү- үедэ, багша В. И. Ленинhөөр 100 жэлэй ехэ ойн зорюулан, табан жэ- түсэбые болзорhоонь урид гэhэн бүгэдэ нийтын тэм- үргэдэжэ байhан сагта эхин организацинуудай лахы, элсүүлхы ба хүүүргэнь улам дээшэ- гэжэл шадабаринь бүри баяжаа. Коммунистнуу- үүсхэл хэзээ хэзээнэй- хүсэтэйгөөр бадарhан, үргэнь улам дээшэлжэ, ажахые, соёл культурые хэрэгтэ, ниитэ политибайдалда бүри шударгы- дадаг болоhониинь тоо- хи өөрсэ шэнжэтэй зүйболоно.

ба hунгалта — партийна лай шухала хэрэг, ябуул- коммунистнууд суглар- хэhэн, бүтээhэн юумэнүүдээ урдаа баряад, хүдэлмэринигөө дүн согсолоод гараха бэшэ. Харин тоосоото үе соохи ажал ябуулгаяа шүүмжэлхы удхатайгаар шэнжэлэн үзэхэ, энэ хугасаада ушарhан дутуу дунданнуудые, алдуу эндүүнүүдые, хэрэгсээгдээгүй арга боломжонуудые ухашалан тодорхойлхо зэргэтэй. Гадна эдэ бүгэдые бүри ойрын сагта яажа усадхахаб гэhэн асуудал тоосоото элидхэл соо, коммунистнуудай хэлэhэн үгэ бүхэндэ, абаhан тогтоол дотор гол шэглэлынь болохо ёhотой. Иимэл эрилтэтэйгээр олонхи суглаанууд боложо үнгэрөө.

Тоосоото, hунгалтын үеые эмхи гуримтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын тулада КПСС-эй олонхи райкомууд болон парткомууд ниилээд оролдолго гаргаа, гаргаhааршье. Жэшээнь, партиин Бэшүүрэй райком тоосоото, hунгалтын суглаануудые хараалhан болзор соонь, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэжэ шадаа. Мүнөө тус районой партийна эхин организацинууд, парткомууд бултадаа шахуу тоосоогоо хээд байна. Колхоз, совхозуудай отделени ба бригаданууддай партийна эхин организацинуудай суглаа үнгэргэлгэдэ парткомуудай, партиин райкомой гэшүүд болон аппарадай хүдэлмэрилэгшэд туhалалсажа байгаа.

Тоосоото суглаануудые үнгэргэхэеэ бэлдэжэ байха үедөө партиин райком шэнээр hунгагдаха парторганизацинуудай секретарь, бюрогой, парткомой состав тушаа анхаралаа онсо хандуулhан байна. Мүнөө илангаяа колхоз, совхозуудай бригада, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай секретаряар гол түлэб эрдэм hургуули ехэтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд hунгагдаа. Парторгын, партбюрогой, парткомой ажал ябуулга тухай коммунистнуудай хэhэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, оруулhан hанамжа болон дурадхалнуудые мүнөө КПСС-эй райком согсолжо байна. Мүн ойрын сагта секретарьнарай семинар эмхидхэхэ хүдэлмэридэ бэлдэжэ эхилэнхэй.

Тоосоото, hунгалтын суглаануудай бэлэдхэлдэ харюусалгатайгаар хандажа, энэ кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэhэн жэшээнүүдые олоор дурдажа болоно. Гэбэшье энэ шухала хүдэлмэри ябуулгада дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Суглаан болохо тухай зарлал муугаар хэгдээд, олон коммунистнуудай ерээгүйhөө боложо, суглаагаа хойшолуулhан баримта бии. Иимэ ушар Түнхэнэй аймагай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделениин партийна эхин организацида болоо.

Мүн тэрэшэлэн тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнэй болохо до, дуугархал ёhотой хүнүүд hанал бодолоо үгүүлээд, харин заримаиинь аниргүй hуудаг ушарые таарамжатай гэхын аргагүй. Гэбэшье хэлэхэ юумэн коммунист бүхэндэ байхал гэжэ hанагдамаар. Зарим тээгүүр үйлэдбэриин хэрэг бирагүй байдалтай, партийна, гүрэнэй болон ажалай журам hула, парти доторой хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг баримтанууд бии байhаар ха юм. Эдээн тухай, мүн бусад шухала асуудалнууд тушаа тоосоото, hунгалтын суглаан дээрэ шанга хөөрэлдөөн болохо зэргэтэй.

Мүнөө тоосоото, hунгалтын кампанида үшөө нэгэ харюусалгатай шатань оробо. Томо ажахынуудай, предприяти болон организацинуудай парткомууд коммунистнуудайнгаа урда тоосожо эхилбэ. Энэ хэрэг ноябрь hарын барагдатар дүүрэнтэхэ зэргэтэй. Парткомой тоосоондо тиимэ хайхарамжагүйгөөр хандажа огто болохогүй. Эндэ ажахы гү, али предприяти бүхэнэй партийна организациин ажал ябуулга наринаар харагдаха, шэнжэлэгдэхэ байна.

Гэхэтэй хамта баhал зохидгүй юумэн ушархаяа hанана. hая Ярууны аймагай Исэнгын совхозой партком организациингаа коммунистнуудай үмэнэ тоосоhон болоо. Тиихэдээ бэлэдхэл муутайгаар суглаагаа зарлаhан байна. Суглаанай болохо үдэрэй газаа орожо ерэтэр парткомой секретарь байhан нүхэр Аюшин тоосоото элидхэлээ бэшэжэ, парткомой гэшүүдтэй зүбшөөгүй байшоо. Түр зуура, яаралтайгаар бэшэhэн элидхэлэй шанарай hайн байха арганьгүй. Мэдээжэ хэрэг. Тиимэ hэн туладаа партком суглаан дээрэ эрид шууд шүүмжэлэгдээ ха юм.

Тоосоото элидхэлэй удхаhаа, тэрэнэй хараа шэглэлhээ суглаанай ябаса, коммунистнуудай эдэбхи дулдыдаха байна бшуу. Тиигээдшье партийна организацинуудай урдахи зорилго ехэ. КПСС-эй XXIII съездын, Центральна Комитедэй Пленумүүдэй тогтоолнуудай бодото дээрээ хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байhые алишье талаhаань харуулжа, Агуу ехэ Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй хэр зэргээр ябажа байhые гүнзэгыгөөр, холын хараатайгаар хаража үзэхэ зорилго табигдана бшуу. Парти доторой хүдэлмэриин hайн дүршэл, шэнжэ түхэл тушаа хөөрэлдэхэhөө гадна, эндэ ушардаг дутагдалнуудые элирхэйлхэ шухала. Эдэ бүхы асуудалнууд коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэхэ ёhотой ха юм.

Хүдөөгэй партийна организацинуудай урда КПСС-эй ЦК-гай мэнэ hая болоhон октябриин Пленум ехэ ехэ зорилгонуудые табяа. Хүдөө ажахые саашадань улам түргөөр хүгжөөхэ зорилгын хүсэндөө хүрэхэ ябадал имагтал партийна организацинуудай мэргэжэл шадабариhаа, тодорхой хүгэлбэриhөө, ажалшадые элсүүлхэ аргаhаал дулдыдаха байhаниинь элитэ. Урдахи томо томо зорилгонуудаа бүхы коммунистнуудтай сугларжа зүбшэн хэлсээ, үгээ, хүсэеэ нэгэдүүлээгүй хадаа амжалта туйлагдахань бэрхэтэй бшуу. Теэд колхозой гү, али совхозой бүхы коммунистнуудай хамтын суглаае хэдэн hараар, үнгэрхэдөө жэлээр зарлагдадаггүй ушар тэсэлтэй аал? Энэмнай партиин Уставай нэгэ гол эрилтые хазагайруулhан жэшээ болоно бшуу.

Тоосоото, hунгалтын үеын үлөөшэ сагта республикымнай үшөөл олон томо томо партийна организацинуудай суглаанууд болохоор хүлеэгдэжэ байна. Эдэ суглаануудаа удха hайнтайгаар, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ гээшэ партийна комитедүүдэй урдахи гол шухала зорилгонь болоно.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Литература, искусство ба архитектурын талаар 1968 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет литературын, искусствын ба архитектурын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй дурадхалые хаража үзөөд, 1968 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэжэ тогтообо:

ЛИТЕРАТУРЫН ТАЛААР

1. **Айтматов** Чингистэ, Киргизэй ССР-эй арадай уран зохёолшо—«Баяртай, Гульсари!» гэжэ повестиин түлөө.

2. **Залыгин** Сергей Павловичта, уран зохёолшо—«Дабhата хүнды» гэжэ романай түлөө.

ХҮГЖЭМЭЙ БА КОНЦЕРТНЭ НААДАЛГЫН ТАЛААР

3. **Отс** Георгдо (Георгий Карловичта), СССР-эй арадай артист—1965—1966—1967 онуудай концертнэ программануудай түлөө.

4. **Свиридов** Георгий Васильевичта, РСФСР-эй арадай артист, композитор—хоор ба оркестртэ зорюулагдаhан «Курска дуунуудай» түлөө.

5. **Шостакович** Дмитрий Дмитриевичтэ, СССР-эй арадай артист, композитор — баас, хоор ба оркестртэ зорюулагдаhан «Степан Разиниие саазалалга» гэжэ поэмын түлөө.

УРАН ЗУРАГАЙ ИСКУССТВЫН ТАЛААР

6. **Иванов** Виктор Ивановичта, РСФСР-эй габьяата уран зураашa—«Сабшалан дээрэ. Отог соо», «Бүлэ. 1945 он», «Ород эхэнэрнүүд. Полдник» гэжэ зурагуудай түлөө.

7. **Салахов** Таир Теймур оглыдо, Азербайджанай ССР-эй арадай уран зураашa—«Заhабаришад», «Композитор Кара-Караевай портрет», «Каспиин эрьеэндэ» гэжэ зурагуудай түлөө.

КИНЕМАТОГРАФИИН БА ТЕАТРАЛЬНА ИСКУССТВЫН ТАЛААР

8. **Донской** Марк Семеновичто, СССР-эй арадай артист, режиссер, **Вескресенская** Зоя Ивановнада, уран зохёолшо, сценарист, «Эхын зүрхэн» гэжэ повестиин автор, **Фадеева** Елена Алексеевнада, РСФСР-эй арадай артистка, М. А. Ульяновагай рольдо наадагша—үхибүүдэй ба эдиршүүлэй фильмүүдэй М. Горькиин нэрэмжэтэ түбэй киностудиин табиhан «Эхын зүрхэн» гэжэ уран hайханай фильмын түлөө.

9. **Товстоногов** Георгий Александровичта, СССР-эй арадай артист, режиссёр, **Лебедев** Евгений Алексеевичтэ, СССР-эй арадай артист, **Попова** (Бирман) Эмилия Анатольевнада, РСФСР-эй габьяата артистка—рольнуудые гүйсэдхэгшэд—М. Горькиин нэрэмжэтэ Ленинградска драмын Ехэ театрта табигдаhан «Мещане» гэжэ зүжэгэй түлөө.

АРХИТЕКТУРЫН ТАЛААР

10. **Касперавичене** Бирута Броневнада, **Круминис** Бронюс Людвикодо—архитекторнууд, **Зубрус** Вацловас Винцовичто, **Любецкис** Шмуелис Исаковичта, Литвагай ССР-эй габьяата барилгаша-инженернүүд—Вильнюс хотодохи «Жирмунай» гэжэ байрын районой архитектурын түлөө.

Эрдэм, техникын талаар 1968 оной Гүрэнэй шангууд

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет эрдэм болон техникын талаар Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй зууршалгые хаража үзөөд, 1968 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай тогтоол гаргаа.

ЭРДЭМ НАУКЫН ТАЛААР арбан шан олгогдобо. Эдэ шангуудта иимэ хүнүүд хүртөө гэбэл: **Д. Г. Алхазов, И. Х. Лемберг, Д. С. Андреев** болон бусад—Ядернуудай кулоновско хүдэлэлгые шэнжэлhэн хэдэ хэдэн хүдэлмэриин түлөө; **В. В. Виткевич**—Наран шадарай олон янзын плазмые тодорхойлhон ба шэнжэлhэнэй түлөө; **В. В. Гончаров, Е. Н. Бабулевич, Ю. Г. Николаев** болон бусад—Халуунэй элшэ гаргадаг элементнүүд ба материалнуудые туршан шэнжэлхэ шэнэ түхэлэй реактор (МР) бии болгоhоной түлөө; **А. Н. Ефимов, З. Б. Ершов, Ф. Н. Клоцвог** болон бусад—Арадай ажахын hалбаринууд хоорондын холбооe, hалбариин бүридэлые шэнжэлхэ, түсэблэхэ онол аргануудые тодорхойлhоной, hалбаринууд хоорондын түсэбтэ ба тоосоото балансуудые зохёолгын талаар хэдэ хэдэн шэнжэлгэнүүдые хэhэнэй түлөө; **Л. С. Персианинов, К. В. Чачава** болон бусад—Эмнэлгын талаар хэдэ хэдэн зохёолнуудые бэшэhэнэй түлөө; **В. И. Зубов**—автомат аргаар тааруулха теоридо хабаатай хэдэ хэдэн зохёолнуудай түлөө.

ТЕХНИКЫН ТАЛААР арбан гурбан шан олгогдоо. Эдэ шангуудта иимэ хүнүүд хүртөө гэбэл: **М. С. Фурман, В. М. Олевский, В. С. Хайлов** болон бусад—Капрон ба нейлониие ниилүүлхын тула хүсэд бэшэ продуктнуудые гаргажа абаха шэнэ технологиие научно-техническэ талаарнь шэнжэлэн зохёоhон ба промышленностьда нэбтэрүүлhэнэй түлөө. **В. А. Васильев, М. Н. Корсунский, С. П. Ковалышин** болон бусад—Мүнөөнэй кинескопуудай томо шэл гадарые оньhон ба автомат аргаар олоорнь бүтээхэ технологи, түхеэрэлгэ зохёоhон, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй түлөө; **З. Л. Сироткин, А. В. Зотов, В. И. Терновский** болон бусад—Ашагта малтамалнуудые шэнжэлэн олохын тула шухала, ехэ ашаа тээдэг автомобильнуудые ухаалан зохёоhоной, тэдэниие олоор бүтээн гаргаха ябадал хангаhанай түлөө;

В. М. Глушков, С. Б. Погребинский, В. Д. Лосев болон бусад—Инженернэ расчедуудые хэхэ бага машинануудые зохёохо, бүтээхэ шэнэ онол аргануудые тодорхойлhоной түлөө;

В. Н. Лебедев, К. М. Герасимов, А. Н. Чайковская болон бусад—200—300—500 мянган квт. хүсэтэй турбогенераторнуудай оньhон түхеэрэлгэнүүдые олоор бүтээхэ технологи тодорхойлон зохёоhон ба нэбтэрүүлhэнэй түлөө;

С. Х. Клорикьян, В. И. Парамонов, А. Д. Гридин болон бусад — Шулуу нүүрhэнэй уурхайнуудтахи хүдэлмэриие бүрин оньhожоруулха КМ-87 түхэлэй бүлэг түхеэрэлгэнүүдые бии болгоhон, нэбтэрүүлhэнэй түлөө; **А. С. Вавилин, И. Г. Пустовой, Т. Я. Ольхович** болон бусад—Газонефтепроводуудта хэрэглэгдэхэ 1020, 1220 мм диаметртэй гагнамал соргонуудые олоор бүтээн гаргаха шэнэ аргануудые зохёоhоной түлөө; **П. М. Ковалев, Н. К. Гавриэльян, Л. А. Пестеров** болон бусад — Тусхай шэнжэ шанартай зүйлнүүдээр тон нимгэхэн лентэнүүдые үйлэдбэрилхэ технологи, түхеэрэлгэ зохёоhоной, үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэг эмхидхэhэнэй түлөө; **С. А. Дерябин, А. Г. Сергеев, Г. В. Зарембо-Рацевич** болон бусад—Таhалгаряагүй хэрэглэгдэхэ онол арга бии болгожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, ургамалай тоhо бүйлүүлхэ арга үндэhөөрнь шэнэдхэн hайжаруулhанай түлөө.

АЛДАРТА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

...ЯРТАЙ ...ДЭЭСЭЛНҮҮД

Буряад ороной тарямеханизаторнууд ороо- аряанай ургаса дээшэ- хэ, таряа хуряалгые амтайгаар үнгэргэхэ, гү- түсэбhөө гадуур ороо- худалдаха зорилгоор СР дотор дэлгэрhэн мү- ондэ шалгаржа, СР-эй Министрнүүдэй эдэй, ВЦСПС-эй дамгын Улаан туг, 8 мянтүхэриг—гурбадахи зэрмүнгэн шанда хүртөө. убликамнай гүрэндэ шабха, овощ худалдаха өө үлүүлэн дүүргээ.

hайндэрэй урда тээхэ- республикамнай гүрэндэ тушааха, худалдаха жэ- түсэб дүүргэжэ, түсэб- гадуур түрүүшын ар- мянган тонно hү бэ- лэй пунктда оруулаа. гаяа Захааминай, Түн-, Хорнин, Ярууны айд гүрэндэ hү худалда- түсэбөө холо үлүүлhэн . Мүн эдэ үдэрнүүдтэ ндэ үндэгэ тушааха, худаха жэлэй түсэб бэе- эгдэбэ. Гүрэндэ 32.507 ган үндэгэн тушаагдаа. hээ урид гүрэндэ ноо- худалдаха түсэб дүүргэгэ, түсэбhөө гадуур 2294 нер тушаагдаhан байна.

* * *

Вольфрам, молибден малтаЗэдын комбинат арба hарын түсэб 104,4 проц. дүүргээ, даа- hаа гадуур хэдэн зуу мянган гэй продукци Эхэ орондоо лоо. Гурбадахи кварталай өөр Зэдын комбинадай колбухэсоюзна социалис мурэнэй түрүү зэргэдэ гаража, Р-эй Министрнүүдэй Соведэй лгын Улаан тугта, профйнгаа ЦК-гай нэгэдэхи мүншанда хүртэбэ.

А. БУТИН.

Ленинэй орденто Улаан- мяха-консервын комбинадай лэришэд арба hарын түршаалай бүтээсэ 30 процентээр үүлбэ. Арба hарын түсэб- гадуур 4 миллион 600 мянтүхэригэй мяханай консервэ, ха болон бусад зүйл үйлэдбэ.

Г. ХАРЧЕНКО.

Улаан-Үдын шэлэй заводой ектив амжалта түгэсөөр арбан түсэб дүүргээд, даабигадуур 33 вагон шэл шэнэ ануудта ябуулба. Байгша дүүрэтэр түсэбhөө гадуур мянган дүрбэлжэн метр шэл гэhэн шэнэ социалис уялга заводойхид абаба.

И. ИСАКОВ.



Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой инструментальна участогай слесарь Федор Иванович Акулов социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гаранхай. Энэ хүмнай Агууехэ Октябриин hайндэрэй урда тээ табан жэлэйнгээ даабари дүүргээ. Нүхэр Акуловта «Заводой эрхим слесарь» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

АМЖАЛТАТАЙ БЭЕЛҮҮЛЭЭ

БЭШҮҮР. Республика дотор сабшалан hайжаруулха hарын сопосхоgдомсоор Хёлгын совхозой нэгэдэхи отделенидэ наг шэбхэ гаргаха оньhожоруулагдаhан звено эмхидхэгдээ бэлэй. Энэ звенодо «Беларусь» түхэлэй гурбан трактор даалгаhан байгаа. Эндэхи механизаторнууд hара соо түсэбэй ёhоор 2000 тонно наг шэбхэ сабшалан, таряалан дээрэ гаргахаар шиидээ hэн. Энэнэйнь 700 тонноонь сабшалан дээрэ зөөгдэхөөр хараалагдаhан. Механизаторнууд энэ хараа түсэбөө амжалтатай бэелүүлээ. Трактористнууд В. Перевалов, Д. Перевалов, Г. Унагаев, Б. Баженов гэгшэд халаанайнгаа даабари 110—120 процент дүүргэдэг.

О. ШИРОКОВ.

ТАРГАН МЯХА ТУШААХАНЬ

Ярууны совхозой шахамалнуудые харуулhалдаг малшад hайндэрэй вахтада жагсажа, октябрь hарада 162 үхэрэйнгөө түс бүриинь нэгнүүр сүүдхэдэ 1011 граммаар нэмээгээ. Үхэршэд Семен Стельмащук, Борис Будаев, Тамара Терешина гэгшэд шахамалнуудаа сүүдхэ соо 1180—1100 граммаар таргалуулаа.

Н. ДАМБАЕВ.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын коллеги болон хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиум байгша оной гурбан кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон үзөөд, Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ гурбадахи мүнгэн шан —13.300 түхэриг барюулха гэжэ шиидхэбэ.

Ажалай ехэ амжалта туйлаhантайнь дашарамдуулан, Агууехэ Октябриин hайндэрөөр Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдые хани халуунаар амаршалан, саашадаа бүри ехэ амжалта, hайн hайханиие хүсэнэбди, гэжэ СССР-эй хэлхеэ холбооной министр Псурцевай, профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Канаевагай телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮД

hаяын үдэрнүүдтэ Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехэй комсомолшууд баяр баясхалангай оршон байдалда суглаа үнгэргэбэ. Цехэй комсомолой комитедэй секретарь М. Ангархаев Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойе ажалай ямар баатаршалгаар угтажа байhан тухай элидхэл хэжэ, энэ hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө оролдоhон, эдэбхитэйгээр ажаллаhан залуу үеын хүдэлмэришэдтэ үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлдэ» гэhэн тэмдэг түрүү хэбшэн Светлана Бузаевагай үбсүүндэ зүүлгэгдэжэ, үшөө hайн амжалта туйлахыень нүхэдынь үнэн зүрхэнhөө хүсэбэ. Мүн залуу хүдэлмэришэд Нина Косухина, Галина Дугаржапова, Виктор Ринчино, Нина Токарева гэгшэд комсомолой комитедэй үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэн байна.

М. МАНДАРОВ,
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн.

ЗУРГАА МЯНГААР ҮЛҮҮЛБЭ

Механическа цехэй коллектив Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводто түрүү hууринуудай нэгые эзэлдэг юм. Тус коллектив Октябриин 51 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаа.

Продукци үйлэдбэрилхэ октябрь hарынгаа даабариие болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа тэдэнэр элидхээ. Тус коллектив түсэбөө гадуур 6 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргажа, эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа эршэ шангаллахажа байна.

А. ХАРАЕВ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРБО

Городой ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана. Улаан-Үдын Октябрьска районой промышленна предприятинуудай коллективууд Агууехэ Октябриин 51 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, продукци наймаалха байгша оной 10 hарын түсэбые болзорhоонь гурбан хоногоор уридшалан дүүргэбэ.

Арба hарын даабариhаа гадуур гурба миллион түхэригэй промышленна продукци, эдеэ хоолой зүйлнүүд наймаалагдаа. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 36 миллион түхэригэй продукци ехээр гаргагдаа гэхэ гү, али продукци үйлэдбэрилгэ 17 процентээр дээшэлhэн байна.

Предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэреэ нарижуулха, хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал hайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Юhэ hарын туршада районой предприятинуудта эмхидхэлэй техническэ 250 хэмжээн бэелүүлэгдээ, 600 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ уралан нарижуулгын 757 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдэhэн, продукциин өөрын үнэ сэнгые 1,2 миллион түхэригөөр хямдаруулха, 1,2 мянган түхэригэй олзо даабариhаа гадуур оруулха арга хангагдаhан байна.

Партиин райкомой бюрогой, райсоведэй гүйсэдкомой заседани боложо, районой промышленностиин, барилгын, транспортын, худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриин 3-дахи кварталай дүн гаргагдаа.

Энергетикын, металл болбосоруулгын, машина бүтээлгын предприятинуудай дундаhаа электро-заhабариин завод түрүүлжэ гараба. 6-дахи хилээмэнэй завод эдеэ хоолой предприятинуудай дундаhаа шалгараа. Хүнгэн болон нютагай промышленностиин предприятинуудай дундаhаа нарин сэмбын фабрикын коллектив түрүү hуури эзэлбэ. Барилгын организацинуудай дундаhаа харгы барилгын управлениин коллектив эрхимлээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. Л. ЛОБСАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна ба совет органуудта олон жэлдэ hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө, 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, **Лобсанов** Будажап Лобсановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной ноябриин 11.

АХЫН АЙМАГТА

ЗОНДО ОЙЛГУУЛНА

Эрхүү хотодо болоһон Зүүн Сибириин соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ манай Аха нютагһаа КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр В. С. Бадмаев хабаадалсаһан байгаа.

Тиигээд һүүлэй һара дотор КПСС-эй райкомой зүгһөө үзэл сурталай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна. Үгээн түрүүн Орлик тосхондо агитаторнуудай семинар зарлагдажа, тэдэнэр хоёр үдэрэй туршада олон элидхэлнүүдые шагнаба. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе амжалтаар угтахын тулада ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, мүрысөө эмхидхэхэ тушаа энэ семинарта тодорхойгоор хэлсэгдэжэ, агитаторнууд зоной дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулжа захаланхай.

ОЙН БАЯРТА

Комсомолой 50 жэлэй ой һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэрөө. Аймагай залуушуул мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хараалһан уялга, түсэбүүдээ дүүргэжэ зондоо магтуулһан һаалишад, мал адуулагшад олон. Тиихын хажуугаар һургуулиин һурагшад энэ алдарта ойе угтуулан, бэлиг шадабаряа харуулба. Орлигой дунда һургуулиин 10-дахи «б» классай һурагшад аймагайнгаа томохон ажахыда—Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхоздо концерт харуулжа, малшадые һонирхуулба.

МАЛШАДТА—ЛЕКЦИ

«Знание» бүлгэмэй гэшүүн, Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай багша нүхэр Д-Н. Г. Чимитов Аха нютагаар ябажа, уласхоорондын байдал тухай лекци уншаба.

Бэлэдхэлтэйгээр, гүнзэгы удхатайгаар уншаһан тэрэнэй лекциие холын малшад һонирхон шагнаал: «хододоо манайда айлшалжа байгыт» гэжэ лекторые уриба.

В. ГАЛСАНОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ



Улаан-Үдын «Электромашина» заводто арадай ажаһуудалда хэрэглэхэ зүйл—электрокипятильнигуудые хэдэг болонхой. Энэ заводто мүнөө жэлдэ 180 мянган электрокипятильнигуудые хээд, ерэхэ жэлдэ 300 мянга болгохо юм. Зураг дээрэ: комсомол басаган Сэсэг Цыремпилова шэнэ электрокипятильнигуудые ябталжа байна. Нүхэр Цыремпилова халаанайнгаа даабари 110—120 процент дүүргэнэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БАЙГША ондо Дээдэ-Тайлсын совхозой һаалишад, мал адуулагшад амжалтатай һайнаар ажаллажа, урда жэлнүүдэйхидээ орходоо һурагтүй дээшээ үрэ дүн туйлаһан байна. Нёдондонойхиһоо үнеэдэйнгээ тиимэ олон болоогүйшье һаа, арба һарын дүнгөөр, үнгэрэгшэ жэлэй энэ хаһынхиһаа 1162 центнерээр ехэ һү һаагаа гэхэ гү, али бүхыдөө 9362 центнер һү абаа. Мүн гүрэндэ һү тушаалгашье һурагтүй дээшэлээ. Нёдондо жэлэй энэ хаһынхитай сасуулбал, октябриин 1-дэ тоһоной заводто 800 центнерээр ехэ һүн тушаагданхай.

Совхозой һаалишад Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые ажалай эрхим һайн бэлэгээр угтаа һэн. Хэрбээ үнгэрһэн жэлэй арба һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1161 килограмм һү һааһан байгаа һаа, харин мүнөө энэ үе соо 1450 килограмм һү абаһан болоно.

Совхозой түсэбөө дүүргэлгэдэ Санномыскын отделениин һаалишад илангаяа ехэ хубита орууланхай. Эндэхи гүүртын һаалишадай, мал адуулагшадай эбтэй коллектив ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдосотойгоор хандадаг. Энэ отделениин һаалишад мүнөө жэлдэ 2831 центнер һү һааха, 1869 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байһан. Жэлэй эхинһээ хойшо эдэнэр 2686 центнер һү һаагаад, 2273 центнерыень гүрэндэ тушаагаад байна. Тиимэ болоходоо, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүрбэн һараар урид дүүргэһэн болоно. Гүүртын дүршэлтэй һаалишан С. Мижитдоржиевагай ажалые онсо магтамаар. Нүхэр Мижитдоржиева мүнөө жэлдэ 307 центнер һү һааха түсэбтэй аад, арба һарада 396 центнер һү һаажа тушаагаа. Энэ һаалишан жэлэй үнгэрһэн үе соо үнеэн бүриһөө 1700 гаран килограмм һү һаагаад байнхай. Даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг һаалишан Елена Рекунова июнь һарада бүлэг хюһарангуудые даажа абаһан аад, зүбөөр харууһалжа, октябрь һарын һүүлдэ толгой бүхэнһөөнь дунда зэргээр 887 килограмм һү һаагаад байба. Энэнышье муу бэшэ дүн болоно. Мал ажал дээрэ олон жэлдэ хүдэлһэн түрүү һаалишад А. Аюшеева, К. Красикова, Л. Федотова, А. Дунаева гэгшэдэй нэрэнүүдые магтан дурдамаар. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ ажалдаа һайн дүнгүүдые туйлаһан эндэхи найман һаалишад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа һэн.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭН ГҮТ?

УРДЫНХИҺАА ТАД ОНДО

Мүнөө үедэ эндэхид үбэлжэлгэдөө түгэс бэлдээд байнхай. Гүүртэдэ хамта 1680 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ түсэбтэй аад, 2250 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагданхай. Мүн баһа хэрэгтэй болохо зелёнко, һолоомоёо газаагаа оруулжа дүүргэхэ дүтэлөө. Малдань шэнэ байра баригдажа дүүргэгдэнхэй. Һаяшаг «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хабсаргагшад экдэ һайнаар хүдэлжэ, үбһэ тэжээл шанаржуулха түхеэрэлгэ тодхоо.

— Туйлаһан амжалтаараа дашуурангүй, саашадань тэрэнээ арьбадхажа, ажалайнгаа дүнгүүдые дээшэлүүлэн, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе бусад коллективһээ дутуугүй, нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хүсэлэнтэйбди,—гээд, һаалиин гүүртын бригадир И. Краснопеева хөөрэнэ.

Мүн баһа совхозой гурбадахи отделениин һаалишад һү һаалгаяа хараа байса дээшэлүүлжэ байнхай. Мүнөө нёдондо жэлэйхиһээ аяар 530 центнерээр ехэ һү һаагаа. Эндэхи түрүү һаалишан Л. Донская даажа абаһан гунжан үнеэдһээ мүнөө толгой бүриһөөнь дунда зэргээр 1453 килограмм һү һааха уялгатай аад, үнгэрһэн арба һарада үнеэн бүриһөө 2035 килограмм һү һаагаад байба. Мэнэ һаяшаг Л. Донская Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн Эрхирэгэй совхозой һаалишадай уряагаар долоо һарын туршада 1250 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаахаб гэһэн уялга абаа. Тэрэнэй жэшээгээр арбан долоотой залуу һаалишан Полина Кайзер, Маргарита Коробова гэгшэд мүн иимэ уялгануудые абаа юм.

Дээдэ-Тайлсын совхоз урда жэлнүүдтэ дабтагдадаг алдуунуудаа усадхахын тула, һү шэмэ тулюуртай, хүгшэржэ муудаһан малаа шэнэ, һайн үүлтэрэй залуу үнеэдээр һэлгэжэ эхилэнхэй. Һаалишад Г. Агильдина, Л. Донская, А. Стрежнева гэгшэдэй хаража байһан үнеэд сүм һэлгэгдэнхэй. Саашадаашье муудаһан үнеэдээ һэлгэхээр хараална.

Совхозой һү һаалиин гүүртын коллективүүд үнеэдэйнгээ зунай, намарай үедэ бэлшэжэ олоһон хүсэ шадал, тарганиие муудхаангүй, үбэлэй үедэшье һү һаалияа дээшэлүүлхээр оролдоно. Тиихын түлөө намарай һүүлшын дулаан үдэрнүүдые хэрэглэн, байра байдалаа, хашаа хорёогоо дулаалжа дүүргэбэ. Гол түлэб шэнэ, һайн хашаатай, таһалгаряагүй хүдэлхэ тэжээлэй цехүүдтэй юм. Гүүртэ бүхэндэ мал уһалха оньһожоруулагдаһан түхеэрэлгэ, шэбхэ, шабааһа арилгаха электротранспортёр хүдэлдэг. Мүнөө совхозой гурбадахи отделенидэ «Даугава» гэжэ оньһон машинаар үнеэдээ һаана. Мүн баһа нэгэдэхи отделенидэ иимэ оньһон машина тодхогдожо дүүргэгдэхэ дүтэлэнхэй. Бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлшье бии. Үбһэнэйнь [illegible] һайн. Зелёнко, һолоомоёо [illegible] балансын гуримаар [illegible] гүүртэ. фермэнүүдтээ угт[illegible]

— Малшадайнгаа ажал[illegible] һожоруулжа, хүнгэдхэжэ [illegible] дэмнай электродвигательнүүд, электро-утаһан боло[illegible] мор зүйлнүүд дуталда[illegible] руулдаг байгаа. Шадаха [illegible] оролдожо, мүнөө үень бүхы [illegible] юумыень хэжэ дүүргэхээ[illegible] Үнгэрһэн жэлэйхидэл бэлэ[illegible] тай байтарнай хүйтэн бо[illegible] үбэлдэ дээрээ ортохоор [illegible] Совхозоймнай малшад Агу[illegible] тябриин һайндэрые ажалай [illegible] лэгүүдтэйгээр угтаад, В. И. түрэһөөр 100 жэлэй ойн [illegible] нэрэтэй түрэтэйгөөр угта[illegible] дэнхэй,—гэжэ совхозой [illegible] П. Никитин хөөрэнэ.

Л. БАРА[illegible]

Хорин аймаг.

АЖАЛШАДАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭД[illegible]

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын коллектив Агуухэ Октябриин һайндэрые ажалай эрхим бэлэгээр угтаба. Арад зониие хангаха талаар эдэнэр 10 һарынгаа түсэб улүүлэн дүүргээ. Фабрикынхид арьбалалта хэһэн тонно хахад түүхэй эдээрээ түсэбһөө гадуур 3 мянган хэһэг трикотаж хубсаһа нэхэн гаргаһан байха юм. Дурсагдаһан коллектив республикын арад зоной эрилтые хангаха министерствын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй гурбадахи кварталай дүнгөөр түрүү һууринуудай нэгые эзэлээ.

Фабрикын коллектив ухаалан зохёохо хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулна. Тэндэ уралан нарижуулагшадай конкурс соносхогдоһон байгаа. Тэрэнэй дүн һаяхан гаргагдажа, хүнүүдэй хэһэн захилаар хубсаһа нэхэдэг цехэй коллектив 1-дэхи һуури эзэл[illegible]на. Тэрэ цехтэ уралан нари[illegible]гын 12 дурадхал үйлэдбэри[illegible] тэрүүлэгдэжэ, тэрэнэй ашаар [illegible] түхэригэй арьбалалта хи[illegible] байха юм. Эрхим уралан [illegible] жуулагшадай тоодо цехэй [illegible]ша мастер Матрена Тул[illegible] гэгшэ ороно. Энэ нүхэр шэ[illegible] заар хубсаһа нэхэхэ арга [illegible] шалһан байгаа. Тэрэшэлэн [illegible]рай туһалагшад Леонид Да[illegible] Владимир Григорьев гэгша[illegible] уралан нарижуулагшад.

Фабрикада жэлэйнгээ [illegible] дүүргээд, 1969 оной хо[illegible] кварталай түсэбөөр хүдэл[illegible] һан түрүүшүүл олон. Ажа[illegible] хэһэн захилаар хубсаһа [illegible] Петрова, Невертеева, Ра[illegible] болон бусадые баһал магта[illegible]

Манай корр.

ХОЁР ҺАРААР УРИД[illegible]

ТҮНХЭН. Саянай совхозой Охор-Шэбэрэй һаалиин гүүртынхид аймаг доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгаржа, Агуухэ Октябриин хубисхалай 51 жэлэй һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтаһан байна. Энэ гүүртынхид түсэбэй ёһоор 2934 центнер һү тушааха аад, 2940 центнертэ хүргэжэ, даабаряа хоёр һараар уридшалан [illegible]һэн байна.

Эндэ үнинэй һаалиша[illegible] Сыденова, Б. Гашеева, К. [illegible]ва гэгшэдэй хубита яһала [illegible] Мүнөө тус гүүртын коллекти[illegible]нэ жэлэйнгээ түсэбөөр ажалл[illegible] байнхай.

Б. ГОМБО[illegible]
зоотехн[illegible]



Гавриил Андреевич Михалёв Байгал-Сэлэнгын техническ[illegible] тогта үнинэй хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ [illegible] хүртэнхэй. Нүхэр Михалёв энэ жэлэйнгээ навигациин түс[illegible] зорһоонь холо урид дүүргээ. Зураг дээрэ: Г. А. Михалёв.

Д. БАЛДАНОВАЙ [illegible]

ТҮРҮҮШЫН КОМСОРГ—ЭРХИМ МАЛШАН

ЭНЭ ХҮН улад зоной анхарал буляажа шадаха нэгэл тиимэ эелдэр дулаахан шэнжэтэй һэн. Тэрэнэй байһан газарта заатагүй хүнүүд сугларһан лэ байха. Зүб даа, Даша Будаевич Порхоевой һонирхолтой хөөрөөе, хорогүй аад, хурсахан удхатай шог үгэ шагнаагүй хүн Утаата-Далахайда хомор лэ ха. Тэрэнэй шог хүнэй эльгээ тэбэрижэ энеэмээршье, ухаан бодолоо гүйлгэн, бодолгото боломооршье байдаг.

Мүнөө Даша Будаевич ангуушад тухай энеэдэтэй шог хөөрэһэнэйнгөө удаа бодолгото болон, дуугай һууна. Би тэрэнэй даруу номгон зантайдань, урихан сагаан сэдьхэлтэйдэнь, һанаһанаа нюур сахингүй сэхэ рүүнь хэлэдэг хадань балшар багаһаа хойшо тэрэниие хүндэлдэг һэм. Мүн тэрэнэй ямаршье ажалһаа сухаридаггүй, хододоол түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража, зонойнгоо магтаалда хүртэжэ шададаг хадань хүндэлдэгби.

Тиимэһээ Даша Будаевичай намтараар һонирходог, хөөрэхыень шагнахаяа эрмэлзэлэг бэйгааб. Тэрэнэй ажабайдалай намтар тушаа нилээдгүй юумэнүүдые мэдэдэг болонхойшье һаа, наһанайнь эгээл шухала зүйлнүүдые мэдэдэггүй байһанаа һаял ойлгобоб.

Даша Будаевичай дуугай һуухые һамбаашалан, тэрэнэй залуу наһан тухай һонирхобоб.

Даша Будаевич заншалта ёһоороо халзан толгойгоо эльбэсэгээн, дуугай һууһан зандаа тэрэ холын гушаад онуудай үе руу ухаан бодолоо шэглүүлбэ хэбэртэй. Нюдэн соонь ошотоһон хүхюу мүшэдэй наадахые, мүн тэдэл мүшэдэйнь үнгөө бууран залирхые адаглан, тэрэнэй ямар бодолдо абтажа һууһые гансал таажа мэдэхээр.

Тиин Даша Будаевичай нюур шарайда гэрэл ороодхибо. Тэрэ папиросоо носоожо, үндэр тэгшэхэн хамараараа үсхэн хүхэ утаа барюулан һуужа, аяар холын хүлгөөтэ үдэрнүүд тушаа яралгүйхэн хөөрэжэ эхилбэ. 1933 оной намар Утаата нютагта түрүүшын комсомольско ячейкэ эмхидхэгдэбэ. Тэрэ ячейкэ зургаан хүнһөө бүридэһэн. Даша Порхоев тиихэдэ оройдоол арбан табатай ябаһан хүбүүн түс эмхидхэлэй хүтэлбэрилэгшөөр томилогдобо. Һэлмэ, жадын эринүүдэй хабиралдаан шэнги хурса ангиин тэмсэлэй шэрүүн үе. Энэ тэмсэл соогуур хүдөөдэ шэнэ сагай залуушуулай комсомольско ячейкые хүтэлбэрилхэ гээшэ хүшэр лэ байгаа. Даша Порхоев тиихэдэ колхозойнгоо тоо бүридхэлшөөр ажалладаг һэн. Нютагайнгаа залуушуулай дарга болохолоорнь, ажалайнь харюусалга улам дээшэлжэ, өөрынгөө эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхэ баатай болобо. Өөрөө һурахынгаа хажуугаар үзэг бэшэг мэдэхэгүй залуушуулда, ехэ наһатанда ном заадаг, тэдэнэй дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулдаг, агитаторай уялга дүүргэдэг һэн.

Ячейкын гэшүүд аха дүү Гончик, Нурбо Базаровууд, Аюрзана Ванчикова болон бусад тэрэнэй хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр туһалдаг, нютагайнгаа арад зоной, илангаяа залуушуулай дунда Ленинэй сурталые үргэнөөр дэлгэрүүлдэг байгаа. Тэрэ үеын хүдөөгэй залуушуул хуушанайнгаа ёһо заншалһаа хахасахаһаа айдаг, шэнэ юумэнүүдтэ һэжэглэнгеэр хандадаг, заримдаа ячейкын гэшүүдые наада баридаг, муушалдаг һэн. Ячейкын гэшүүд тиимэшүүлдэ шэнэ сагай һайн һайхан талые ойлгуулжа, өөһэд тээшээ татажа абахын тула яһала оролдодог бэлэй. Хирэ болоод лэ тэдэнэр колхозойнгоо клубта зүжэг наада табидаг, хатар ёохор эмхидхэдэг, дуу дууладаг, оньһон хошоо үгэнүүдые хэлсэдэг, үльгэр онтохо хөөрэдэг байгаа. Тэрэ үедэ бэшэгдэһэн зохёолнуудай хомор дээрэһээ тэдэнэр гол түлэб арадайнгаа аман зохёолдо түшэглэдэг, заримдаа нютагайнгаа ажабайдалһаа баримта абажа, өөһэдөөшье нэгэ-хоёр үзэгдэлтэй зүжэгүүдые, ябаган шог, дуу зохёохо ушарнууд болодог һэн. Баяд ноёдые, лама бандинарые наадалһан, тэдэнэй хуурмаг мэхэ гохые балшыса харуулһан зүжэгүүд, дуунууд, үльгэр онтохонууд нютагаархинайнь, илангаяа залуушуулай дунда нүлөө ехэтэй байдаг бэлэй.

Тииһээр ячейкэдэнь шэнэ гэшүүд орожо, тэдэнэр һуурин зонойнгоо дунда түрүү үзэл бодол нэбтэрүүлхэ талаар нютагайнгаа партячейкын үнэн сэхэ туһамаршадынь болоожо шадаһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн эхилшэбэ. 1941 ондо сэрэгэй албанда мордобо. Тэрэ дары Даша Порхоев пехотно командирай һургуулида һуража, сержантын зэргэтэй болоожо гараба. Тэндээ тэрэ ротынгоо комсоргоор һунгагдаа һэн. Уданшьегүй Даша Порхоев батальоной комсорг болоожо, штабай почто зөөдэг машинын жолоошоноор алба хэбэ.

Шэтэһээ эхилээд, Даури, Манжуур соогуур машинаар ото ябажа, суута Хинганай орьёл шэлэнүүдтэ хүрэһэн хүнэй дайшалхы намтар шагнаад байхадаа, тэрэнэй үзэһэн хараһан юумэнүүдтэ, гаталһан хүшэр бэрхэ замдань атаархан, үнэн сэдьхэлһээ омогорхомоор лэ. Даша Будаевичай хүнүүдэй анхарал буляажа шададаг нэгэл тиимэ эелдэр дулаахан шэнжэнь аяар тэрэ гушаад онуудай үедэ, тэрэнэй комсорг байхаһаа эхин һабагшаяа томожо эхилһэн байжа болоо.

1946 оной июньдэ тэрэ сэрэгэй албанһаа табигдажа, түрэл нютагаа бусажа ерэбэ. Нютагаа ерэһээр Даша Будаевич колхозойнгоо ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ.

Һүүлэй найман жэл соо Даша Будаевич өөрынгөө нүхэр Лайжит Янжаповатай мал адуулна. Эрхим ажалайнгаа түлөө Даша Будаевич 1967 ондо ВДНХ-гай гурбадахи шатын дипломоор болон бронзово медаляар шагнагдаа бэлэй.

Нёдондо намар тэрэ нүхэртэеэ 156 толгой жэжэ буруунуудые даажа абаад, мүнөө хүрэтэр харууһалжа байна. Зунай үедэ тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүр хоног бүхэндэ 700 граммаар нэмээхэ түсэбтэй аад, тэрэнээ холо үлүүлээ.

Мүнөө малшадай харюусалгатай үе—үбэлжэлгын эхилээд байхада, Даша Будаевич нүхэртэеэ шэнэ уялга абажа, улам эршэтэйгээр ажаллажа байнад. Алишье үедэ үбэл, хабарай һаранууд малшадта эгээл хүшэр гэжэ тоологдодог. Тиимэһээ Даша Будаевичтан халуун намарһаа эхилжэ малайнгаа хүсэ тамир тогтоожо абахын тула оролдонод. Һайнаар ондо ороһон мал эртэ зунһаа эхилжэ хүсэ шадалаа нэмээдэг. Даша Будаевич туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха хүн бэшэ. Мүнөө түрэл колхозойнь үндэһэ һуури дээрэ совхоз тогтожо, малшадай ажаһуудал, адууһа малаа тэжээлээр хангаха хэрэг эрид һайжарха бээзэ.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.

Захааминай аймагай
Далахайн совхоз.

СМОЛЬНЫЙ—ОКТЯБРИИН ШТАБ

Репортаж

Эгээ мүнөө Ленинградта үзэсхэлэн һайхан, сагаагаараа эрьедэг суута һүнинүүдые хүлеэлтэгүй. Намар болонхой. Тэрэ мүртөө хагсуушаг намар тудашаба. Ехэнхидээл үүлэтэй бүрхэг, бороотой шиигтэй үдэрнүүд болоно. Халта наранай шагааха зуура, уляаһанай набшаһад һалхинда хүлэлэн һаршаганана.

Сагай байдалай Ленинградта хэды бирагүй байбашье, энэ хото өөрынгөө дабтагдашагүй һайханиие алданагүй. Жэлэй дүрбэн сагта Ленинградта айлшад ходо дүүрэн байдаг. Түби бүхэнһөө хүнүүд иишэ ерэжэл байдаг. Тэдэнэрэй иишэ юундэ эрмэлзэдэгынь ойлгосотой ха юм. Яахадааб гэхэдэ, Нева мүрэн дээрэхи хотодо агуухэ урашуулай, скульпторнуудай, уран зураашадай бүтээһэн юумэн ехэ олон.

Энэмнай гурбан революциин болоһон үлгы хото. Сэгнэгдэшэгүй ехэ революционно, дайшалхы ба ажалай баатаршалгануудые харуулһан хото. Богонихон саг соо хайшан гэбэл энэ бүгэдые хаража, үзэжэ үрдилтэйб?

Экскурсантнууд элдэб маршрудуудые шэлэн абадаг. Ленинград анха түрүүн ерэһэн хүн бүхэн заабол Диктатурын талмай ошодог, газар дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой байшанда ошодог.

Смольный... Кинофильмүүдһээ мэдээжэ болоһон түхэреэлиг талмай. Байшан тээшэ ошохо павильон—колоннадануд. Тэдэнэрэй баханануудта: «Пролетариадай диктатурын түрүүшын Совет», «Бүхы дэлхэйн пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн бэшэгүүд. Колоннадануудые шэмэглэһэн сэсэрлигэй тэг дунда ута сагаан колоннадануудаар шэмэглэгдэһэн, дэнзэ оройдоо гал улаан туг намилзуулһан байшан харагдана. Эндэ эртэ үглөөнһөө эхилээд үдэшын боро хараан болотор хүн зон ходо олон байдаг.

Байшангай гранит шулуун хэрэлсы дээрэ бүлэг туристнар тогтобо. Эдэнэр—Ленинград айлшаар ерэһэн Польшын мэргэжэлтэд. Гданьскиин судна бүтээдэг верфиин инженер, үргэн дэлим сээжэтэй, үндэр бахим бэетэй Ян Чеховский тэрэ байшангай нюур талада хадагдаһан дурасхаалай самбар дээрэ бронзоор бэшэгдэһэн үгэнүүдые нүхэдтөө оршуулан тайлбарилна.

— Эндэ Смольнодо—гээд Ян уншана,—1917 оной Агуухэ Октябриин социалис революциин үдэрнүүдтэ хүдэлмэришэд; солдадууд болон матросуудай зэбсэгтэ восстаниин штаб байһан юм. Смольноһоо Владимир Ильич Ленин зэбсэгтэ восстаниие сэхэ хүтэлбэрилдэг байгаа... Дэлхэй дээрэхи түрүүшын пролетариадай диктатурын гүрэнэй, В. И. Ленин түрүүтэй Советскэ правительство байгуулһан Бүхэроссин хүдэлмэришэн, солдат ба таряашан депутадуудай түүхэтэ хуралдаан Смольнодо 1917 оной октябриин 25—26-да (ноябриин 7—8-да) болоо һэн.—гээд тэрэ самбар дээрэ саашадаа бэшээтэй байна. Смольный хадаа пролетариадай диктатурын тогтоһон сагһаа хойшо 1918 оной март хүрэтэр дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын пролетариадай гүрэниие партиин болон соведүүдэй талаар В. И. Ленинэй ударидагша дайшалхы түб байһан.

Польшоһоо ерэгшэ нүхэдэй байшан руу орожо ябахадань, Смольнын сэсэрлигэй үүдэн талада «Экскурсионно» гэжэ бэшэгтэй гурбан автобус ерээд тогтобо. Айлшад В. И. Ленинэй хүшөөе дүхэриглэн тойроно, фотоаппарадуудай затворнууд забдагүй тос-тос гэнэ. Скульптор В. В. Козлов, архитектор В. А. Щуко гэгшэд революциин вождиие зураглан бүтээһэн байна. Ильич арад зонтой хөөрэлдэжэ байһандал, баруун гарынь урагшаа шууд үргэгдэнхэй. Зүүн гартань адхагдаһан малгайнь, хэдэн үгэнүүдые бэшэһэн хуудаһан. «Пролетариадай диктатура мандаха болтогой» гээд, памятнигай һуурин табсангай бронзо бүһэлүүртэнь һиилээтэй үгэнүүд тэрэ баряаша хуудаһан дээрэнь бэшээтэй байжа болоо.

Ураалһаа ерэһэн булад хайлуулагша Федор Ильич Нечаев экскурсоводой Октябриин һүртэ ехэ хэрэгүүд тухай яаралгүйгөөр хөөрэхые анхарлтайгаар шагнана. Энэнэй урда тээ «Буутай хүн», «Аврорын» буудалга» гэжэ кинофильмүүдһээ уншаһан номуудһаал Смольные мэдэхэ байһан. Харин мүнөө энэ нангин газар дээрэ өөрөө ерээд байна. Газаа үдэ болонхой. Теэд Смольнодохи һүни Нечаевай һанаанда ороодхино. Талмай дээрэ түг түмэн зон далай мэтээр эбхэрнэ. Матросуудай һарабшагүй малгайнууд солдадуудай папахатай, хүдэлмэришэдэй кепкэ ба картузуудтай худхалдана. Броневигүүд, ехэ буунууд, пулемедууд. Жадатай буунуудые баринхай отрядууд Ленинэй захиралтаар хүүргэнүүдые, вокзалнуудые, почто, телеграф болон бусадые эзэлхэеэ ошоно...

Нэгэ үдэрөөр түрүүн Смольнодо харьковчанин Виктор Сергеевич Андреевтэй уулзааб. Зүгөөр өөрыгөө Ленинградай хүнби гээд тэрэ тоолодог байба. Яахадааб гэхэдэ, Агуухэ Октябриин үлгые хамгаалан, суута Ораниенбаумай тохомой шэнээн газар дээрэ моряк Андреев үхэлтэ шанга байлдаанда жагсаһан юм. Түүхэ домогто хотые хамгаалгын түбынь болоно гэжэ Виктор Сергеевич, тэрэнэй дайшалхы нүхэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хэсүү шанга жэлнүүдтэ мэдэдэг һэн. 1918 ондо Петроградые хамгаалһандал адляар һүүлшын дайнай жэлнүүдтэ хамгаалгын заха хүрэтэр эндэһээл захиралта, заабари ошодог байһан юм. Ленинградай партийна организаци, тэрэнэй штаб эндэһээ арадай сэрэгэй отрядуудые бүридүүлдэг, фабрика, заводуудтай таһалгаряагүй хүдэлмэри эмхидхэгдэдэг бэлэй. «Ажамидаралай зам» табиха түсэб эндэ зохёогдоо һэн. Смольноһоо Ехэ дайда хүдэр, Эхэ ороной ниислэл—Москвада мэдээсэл ошодог байгаа. «Нүхэдүүд, тэсэжэл үзэгты!» — гэһэн харюу Кремльһээ Смольнодо ерэдэг бэлэй. Нева мүрэн дээрэхи хотын булад мэтэ шангаар жагсаха, илахадань туһалһан юм.

Үнинэй нэгэ сэрэгшэ бүлэг болгар туристнуудтай хамта хоёрдохи дабхарта гарана. Айлшад актова зал тээшэ ошоно. Эндэ орогшод сэдьхэлээ ехээр хүдэлдэг.

— Совет засаг эндэһээ гү?—гээд наһажаал эхэнэр ород үгэнүүдые оложо ядан ендэр тээшэ заана.

— Тиимэ, тиимэ,—гээд экскурсовод энеэбхилнэ. Асуудалыень тэрэ дары таамаглан ойлгоодхино. 1917 оной октябриин 25-да Совет засаг тогтоһон тухай Ленин эндэһээ соносхоо һэн. Вождьмнай эндэ, Соведүүдэй Бүхэроссин II съезд дээрэ үгэ хэлээ бэлэй. Съездын делегадууд хүл дээрээ зогсожо байгаад, эб найрамдал тухай Ленинэй элидхэл соносоһон юм,—гэжэ экскурсовод хөөрэнэ.

Актова зал гээшэмнай Агуухэ Октябриин мартагдашагүй түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдэй гэршэ болонхой юм. Энэ зал Ленинэй захяа заабари бэелүүлхэ алба хэһээр байдаг. Ленинградай коммунистнуудые энэ ендэр дээрэһээ дүлэтэ революционер Киров эгээл ехэ хэрэгүүдтэ зорюулдаг байгаа. Жданов эндэ гүнзэгы удхатай политическэ элидхэлнүүдые хэлэг байһан. Элитэ ехэ совет эрдэмтэд, соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэд, мэдээжэ уран зураашад, литераторнууд, кино болон искусствын габьяата ажал ябуулагшад энэ ендэр дээрэһээ үгэ хэлэдэг. Ажахын, партийна хүдэлмэриин шухала асуудалнууд, Ленинградай промышленностиие, хүдөө ажахые, эрдэм болон соёлые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд энэ зал соо зүбшэн хэлсэгдэдэг, шиидхэбэринүүд абтадаг байна.

Ленинскэ уншалга Смольнодо үнгэргэдэг заншал Совет засагай 50 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ үеэр эндэ бии болоо. Партиин ветерануud, дайнай болон ажалай баатарнууд, олфи үеын түлөөлэгшэд иимэ үдэрнүүдтэ түүхэтэ Актова зал соо сугларлаг. РСДРП(б)-гэй Петербургын комитедэй, суута «Аврора» крейсерэй, баатар хото Ленинградай, ордено Ленинградска областиин тугууд энэ зал соо баярай ёһололой үедэ оруулагдадаг. Залай нүгөө таладань эгээл хүндэтэй, дурасхаалта газар—Ленинэй таһалга байдаг. Германиин Демократическа Республикаһаа ерэһэн бүлэг нүхэд тэрэ таһалгада маһһаа түрүүхэн ороод гараһан байба. Энэ таһалга хараад гараһан хүнүүдэй тэндэ табяатай дэбтэртэ бэшэһые уншааб. Италиһаа, США-һаа, Франциһаа, Сенегалһаа, Аргентинэһээ ерэһэн хүнүүд, совет городууд: Киевһээ, Ростовһоо, Ашхабадһаа... ерэһэн хүнүүд Ленинэй энэ таһалгада нэгэ үдэрэй туршада ороод, хараад, танилсаад гараһан байба.

Үдэр бүхэндэ иишэ хэдэн зуугаад хүн ерэдэг байна.

Кубын республикын түлөөлэгшэд үүдэндэ бии болобо. Буурал толгойтой, бүд нэхэгшэ Антонио Морехонь Зэбсэгтэ восстаниин картаар һонирхоно. Зурагуудые, документнүүдые, мрамораар бүтээһэн Владимир Ильичэй бюстые һонирхон харана. «Совет засаг гээшэ юуб» Ленин багшын үгэ буулгажа [illegible] магнитофонно лентэ шагнана. [illegible]мир Ильичэй хүдэлмэридэг [illegible]нет, унтадаг, эдеэлдэг багаһан һалга хүдар кубынхидые экскурсовод урина.

— Ондоо юумэн үгы гү?—залуухан кубинец гайхангяар [illegible]гаад, бишыхан стол, юрын [illegible] шкаф, багахан буфет болон юрын зүйлнүүдые шэртэн [illegible] Смольный соохи иимэ эгээл[illegible]гада 124 хоногой туршада зуураа, залуу республикые [illegible]ха туйлай ехэ ажал хэхын[illegible]гаар, энэ агуухэ хүн марк[illegible]нинизмын гүн ехэ баялигта 200 шахуу статья, брошюра, [illegible]ментнүүдые бэшэһэн байгаа айлшад үнэншэжэ ядаһан үзүүлнэ.

Антонио Морехонь мордохо[illegible]рээ намда ингэжэ хэлэбэ:

— Хэды ехээр сэдьхэл[illegible]лөөб, хэлэхын аргагүй. Ленин[illegible] һалгань гансашье музей бэшэ, хүнэй зол жаргалай түлөө [illegible] уряа, арадай багшын һүр жа[illegible]гай юунтэйшье сасуулашагүй [illegible] жэшээ болоно.

Һанамжаяа бэшэһэн хэдэн [illegible]нүүдтэ дэлхэй дээрэхи бүхы [illegible] хэлэнүүд дээрэ тэмдэглэг[illegible] Нээрээшье, хэлэнүүд олон даа. [illegible]гэбэшье эдэ бүгэдэнь нэгэл [illegible] Ленинииe гүнзэгы ехээр хүн[illegible] дурладаг, манай социалис Эх[illegible]до, тэрэнэй арадуудта, Совет[illegible]юзай Коммунис партида ех[illegible]тай, хүндэлдэг байһан нэгэл [illegible] бэшээтэй юм.

Ю. ЗАХАР[illegible]

Ленинград хото.

ПУБЛИЦИСТИКЭ

...ексей БАДАЕВ

СОВЕТ ХҮНЭЙ МАГТААЛ—ДУУН

...нэгэ дахин энэ үдэрөө уг-... Эхэ орон! Хүн түрэлтэнэй ...үзэгдөө харагдаагүй үе са-...анта засагые бута сохижо, ...хүдэлмэришэд, таряашадай ...түрээ гартаа абаhан үе са-...оhые дэлхэй юртэмсын дуу-...аа хойшо эгсэ таби нэгэн ...гэрбэ. «Аврорын» буугаар ...үлэгдэhэн 1917 оной Пите-...марай hүни коммунизм тээ-...тэ ехэ дабшалгын эхи таби-...

...мунизм —
...дохи зуун жэлэй
туйлалтын дээжэ
...мунизм —
...түрэлтэнэй
...жэлтын hүлдэ туг.
...ын хүнүүдые
...ялна коммунизм тээшэ
...эмсэ дээрэ
...жа байгаа
Ленинэй туг.

...hүртэ дабшалгын харгы зам ...бэшэ байгаа. Владимир ...Ленин эгээл харгыень оло-...дэлмэришэн ангиин парти ...эн байгуулаа. Энэ партиин ...рм доро Октябриин социа-...еволюци хэгдэжэ, Совет гү-...андуулагдаа.

...нэй үргэhэн туг доро, Ле-...заhан замаар манай ороной ...түмэн урагшаа дабшажа. ...богони үе соо гайхамшаг ...ялалта, амжалтануудые туй-...

...ан hалбаржа байhан түлэг ...ааш, Эхэ орон!

...ин... Манай ороной ехэ, бага ...анууд энэ нэрэтэй hалашагүй ...отой. Тиимэhээл Ленинние ...илалта хүрэтэр дагахаар хэ-...бэлэмди гэжэ ходоодо мэ-...байнабди. Ленинhээ, лени-...Ленинэй партиhаа манние ...улха хүсэн дэлхэйдэ байха-...

...уехэ Лениндэ арадуудай ...хизааргүй ехэ. Арюун тун-...ябадалтай, барагдашагүй ре-...ионно хүсэтэй, зориhоноо ...й абадаг, шэн зоригтой, ...гшэдтэй эбсэшэгүй, ажал-...айхабтар дуратай байhэн ...—Ленинэй мүнхэ дүрэ шэн-...баатар габьяае гаргалгада

уряалдаг эгээл тодо жэшээ болон бүхы хүн түрэлтэнэй урда хэтын хэтэдэ харагдажа байхал.

Амиды Ильичнай!
Аяншалжа ябана замбида
Багшатай золгоогүй хүн үсөөн.
Байгал далайда.
Баргажан нютагта.
Красноярск ба Асуанда.
Байдалай эршэтэ
Бусалаан соо!

Ленин амиды. Ленин мүнхэ. Ленин ходоодо бидэнэртэй суг хамта. Ленинэй эхилhэн хэрэгые бидэнэр, совет хүнүүд, үргэлжэлүүлхэбди. Тэрэнэй захяа заабаряар, тэрэнэй байгуулhан партиин хүтэлбэреэр коммунизм байгуулнабди, дайсан харатадые даран сохинобди, агууехэ үйлэ хэрэгүүдые бэелүүлнэбди.

Хэhэн ажалнай, илаhан илалтамнай Ленинэй хэрэгтэй холбоотойл, Эхэ орон!

Урган hалбаржа байhан түлэг хаhадааш, Эхэ орон!

Шинии түхэл шарайе танигдахаар бэшэ болотор хубилгаа, гоё hайхан болгоо, зохёон байгуулагша совет хүн.

Совет хүн! Шинии дабаагүй орьёл, шинии гаталаагүй далай, шинии сүмэлөөгүй огторгой гэжэ үгы хаш даа. Таби нэгэн жэлэй саана дэлхэйдэ эгээл томо, эгээ түрүүшын социалис гүрэн хэн тогтоогоо hэм? Совет хүн. Гушаад онуудта дэлхэйе доhолгоhон Магнитка, Днепрогэс, Турксиб хэн бодхоогоо hэм? Совет хүн. 1941—45 онуудта хүн түрэлтэнэй зэрлиг муухай дайсан—фашизмые хэн бута сохёоб? Совет хүн. Атомай хүсые амгалан байдалда хэн хэрэглээб? Совет хүн.

Тиимэhээл хэhэн, туйлаhанаараа совет хүн омогорхохо ёhоороо омогорхоно.

Манай Эхэ орон—дэлхэй дээрэ эгээ түрүүн замбуулин худар харгы гаргаhан орон. 1961 оной апрелиин 12-то Юрий Гагарин «Восток» гэжэ онгосоор замбуулин худар аяншалгын эхи табиhан юм. Тэрэ гэhээр замбуулин шэнжэлхэ талаар хэды ехэ юумэн хэгдээб даа.

Һаяхан удаадахи ехэ амжалта туйлагдаа. Лётчик-космонавт Георгий Береговой замбуулин соогуур дүрбэн сүүдхын туршада ниидэжэ, Совет оронойнгоо алдар солые үшөө дээшэнь үргөө. Ээлжээндэ hара, бусад юртэмсэнүүд тээшэ зорихо удаадахи космонавтнууд.

Агуухэ Октябриин үзэл сурталнууд шэнэ байдал зохёон байгуулагша совет хүнүүдые урагшань хүтэлжэ, түүхын нимэ богони болзорто, Эхэ орон, шамайе үндэhөөршни хубилган, ерээдүйн коммунизмын орон болгоогоол.

Эхэ орон!

Олон тоото үри бэенэрэйшни дунда Буряад орон нэрээ нэрлүүлжэ, бүгэдэ арадай хэрэгтэ хубитаяа оруулжал ябана. Урдань доромжологдожо ябаhан, гээгдэнги байдалда байhан буряад арад түүхын түрүү зэргэдэ ябагшадай дунда, коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ урагшаа зоримгойгоор, омогтойгоор алхална.

Ленинэй зааhан зам энэ лэ.

Октябриин революциин илаhанай ашаар буряад арад социальна ба национальна дарлалтаhаа сүлөөрхэhөө гадна, өөрынгөө олон зуун жэлэй түүхэдэ өөрын түрүүшын гүрэн түрэтэй, аха дүү совет арадуудай нэгэ бүлэ дотор тэгшэ эрхэтэй гэшүүниинь болоо. Совет засагай, агууехэород арадай ашаар өөрын гүрэн түрэтэй болоhоороо буряад арад омогорхоно. Буряадай Автономито Совет Социалис Республикые байгуулха үүсхэл арадуудай сэсэн мэргэн багша Владимир Ильич Ленин гаргаhан юм.

Замбиин зулайда
Эрхын шэнээн бэетэй аад,
Эршэтэ хонгёо дуутайлши,
Элдин тоонто, минии үлгы —
Буряад орон! — гэжэ бэшэhэн поэдэй үгэнүүд хэды зүб, хэды ехэ удхатайб. Үнэхөөрөөшье манай Буряад орон Эхэ Совет оронойнгоо бишыхан хубинь hэн хадаа, асари ехэ илалта туйлалтануудаараа, үйлэдбэрилэн гаргадаг янза бүриин продукцяараа, эрдэм наукынгаа, соёл искусствынгаа хүгжэлтөөр дэлхэй юртэмсэ дээрэ үнинэй мэдээжэ болонхой.

Манай авиационно заводой бүтээдэг «АН-24» гэжэ гоё hайхан самолёдууд, ЛВРЗ-гэй цехүүдhээ гарадаг тепловоз, электровозууд, манай приборно заводой бүтээдэг приборнууд, нарин сэмбын фабрикын нэхэжэ гаргадаг тон hайн бүдүүд, манай мотоор, автокранууд, шэл ба цемент, вольфрам, молибден, мяха-консервын комбинадай үйлэдбэрилhэн зүйлнүүд гансашье орон дотороо хэрэглэгдэнэ бэшэ, мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэ абаашагдана. Иигэжэ Буряад оронноймнай алдар нэрэ аяар холуур тарана. Иигэжэ манай партиин ленинскэ национальна политикын үрэ дүн элеэр харагдана.

Буряад орон! Бэлигтэй, зоригтой хүбүүд, басагадшни спортын болон искусствын талаар дэлхэйн ендэр дээрэhээ шамайгаа суурхуулна, суурхуулхашье хабатай, саашадаа суурхуулхашье байха.

Һанана бээзш, найман жэлэй саана Мельбурнда болоhон Олимпиин нааданда нютагаймнай боксер Владимир Сафронов чемпион болоожо тодороо hэмнай. Һүүлдэнь Токиодо манай буряад арадай хүбүүн Велингтон Баранников Олимпиин мүнгэн медаль абажа нютагаа бусаа бэлэйл.

Бүхы совет арадай, тэрэ тоодо түрэл буряад арадай искусствын түлөөлэгшэд—элшэн сайд болоожо дуушан Лхасаран Линховоин, хатаршан Лариса Сахьянова Африка болон Зүүн-Урда Азяар, Иран болон Япониор аяншалжа, мэргэжэл шадабаряа, талаан бэлигээ харуулаа hэн.

Тэдэнэр хаанашье ябахадаа түрэл нютагаараа омогорхон: «Бидэ Совет ороной эрхэтэдбди, бидэ буряад арадай хүбүүд, басагадбди,—гэжэ зүрхэ сэдьхэлдээ мэдэржэ ябаа.

Буряадай тала дайда угаа үргэн сэлюун даа! Буурал Байгалай эрьеhээ Яруунын олон нуурнууд хүрэтэр, Баунтын ногоон хүбшэ тайгаhаа Борьёогой тарган тала хүрэтэр хүдэлмэришэд, хүдөөгэй хонишод ажалай ленинскэ вахтада жагсаад, табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын туладэ эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Жаргалтай үе сагта бидэ ажаhуунабди! Буряадай тала дайдада эрхэ сүлөөтэй, жаргалтай ажабайдал Октябриин хубисхалай ашаар тогтоо бэлэй.

Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуров, мүн граждан дайнай хатуу шанга тулалдаанда, кулагуудай hомонууд hаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатараар унаhан хүбүүд, басагаднай энэ жаргалта байдалай түлөө ами наhаяа үгөөл. Тэдэнэр нимэ hайхан үе саг ерэхэ гэжэ этигэдэг байгаа.

Коммунизмын түлөө ами наhаяа үгэгшэдэй дурасхаал хүшөө болон талын дундуур шэнэ түхэлэй тосхон hууринууд, ордон байшангууд тобойн мүнөө бодоно.

Иигэжэ Ленин багшын захяа заабари бодото байдал дээрэ бэелүүлэгдэнэ. Иигэжэ хото, хүдөөгэй илгаа үдэр бүри бага болоно. Иигэжэ коммунизмын шэнжэ ажабайдалдамнай нэбтэрэн ороно.

Сагнай нимэ гү?
Тойроод hайхан даа!
Жабхаланта дуунууд
зэдэлнэ талаараа,
Жаргаланта, Борьёомнай
мирална малаараа,
Томо «ИЛ»-нүүд
даллана даляараа,
Толорно «ГЭС»-үүд
түмэн галаараа.
Сагнай нимэ юм гү?
Жаргалантайл үе саг даа!

Буряадай тала дайда угаа үргэн сэлюун даа! Илангаяа хабартаа, зундаа гоё hайхан байдаг. Ногоон шэрдэг дээрэ янза бүриин сэсэгүүд найгалдан hууха. Гол удхань энэ бэшэ—ондоо юм. Энээние «Эрдэм» совхозой хонишон Социалис Ажалай Герой Балдама Доржиева тон зүбөөр тайлбарилhан юм:

— Талые гансашье сэсэгүүд бэшэ, мүн хүнүүдшье гоёодог лэ.

Эдэ үгэнүүд далитан тарашоо бэлэй. Үнэхөөрөөшье Буряадай талын гоёолто, омогорхолынь ажалша, малша хүнүүд лэ!

Үбсүүндээ орден, медальнуудые, «Алтан одонуудые» яларуулаашьегүй hаа, орон соогуураа холо ойгуур суурхуулаашьегүй hаа, дааhан хэрэгтээ үнэн сэхээр хандажа, оролдожо, бэелүүлжэ ябадаг хүнүүд манай дунда угаа олон лэ. Тэдэнэр арюун сэдьхэлэйнгээ, hэшхэлэйнгээ уряагаар коммунизмын хэрэгтэ хубитаяа оруулна, газар нютагайнгаа түхэл шарайе шэнэлэн хубилгана.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэншье хадаа, хүдөөгэй ажалшаншье хадаа ажалдаа зохёон байгуулхы ёhoор хандаха, эрдэмтэй, мэргэжэл түгэс хүн байха зэргэтэй. Эгээл тиимэhээ Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой ахалагша хонишон Дугар Буда-Цыренович Бимбаев үдэшын дунда hургуули дүүргэhэнэй удаа хүдөө ажахын институдай хоёрдохи курсда hуралсана ха юм.

Харин нүгөөдэ хонишон Цыдып Дылгырович Бадмаев Дугар Буда-Цыреновичhээ нилээдгүй аха, түхэл янзаараашье ондоо хүн. Тиигэбэшье эдэ хоёрые нэгэл юумэн нэгэдүүлнэ, нэгэл хэрэг уряална. Эдэшни ямаршье бэрхэшээл дабаха, арадтаа, түрэл партидаа үнэн сэхэ хүнүүд лэ. Үндэр амжалта туйлажа республикын журнал, газетэнүүдэй шанда Цыдып Дылгырович хүртөө. Тэрэ 100 эхэ хонин бүриhөө 113 хурьга абажа, хонин бүриhөө 4,25 килограмм нооhо хайшалаа.

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн Эрхирэгэй совхозой түрүү hаалишад зунай, үбэлэй үедэ hү ехээр hааха үүсхэл гаргажа, республикын малшадта хандаа. Эдэнэр үндэр мэдэрэлтэй, гүнзэгы харюусалгатай совет хүнүүд ха юм.

Мүнөө Бэшүүр, Мухар-Шэбэрэй таряашад, Сэлэнгэ, Зэдын малшад, Загарай, Хориин модошод, республикын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ ажалай бэлэгүүдые, Эхэ орон шамдаа бариад байна.

Хүдөөгэй таряашадай хүсэл оролдолгоор энэ жэлдэ муу бэшэ ургаса абтаа. Энээнэй ашаар республикын колхоз, совхозууд сентябриин 22-то гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэжэ, нилээд ехэ таряа түсэбhөө гадуур тушаагаа. Гүрэндэ hү, мяха, үндэгэ худалдаха түсэбүүд амжалтатай дүүргэгдэө.

Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр зуун жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ бэлдэжэ байхадаа, республикын түрүү предприятинууд табан жэлэйнгээ түсэбые 1970 оной ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаа. Харин промышленность бүхыдөө табан жэлэй түсэбые 1970 оной декабриин 5 хүрэтэр бэелүүлхэ уялга абанхай.

Эдэнэр хэзээдэшье илаха байха!

Дондок УЛЗЫТУЕВ

...ОКТЯБРИИН ШҮЛЭГ

...ндажа гараhан намарай энэ үглөө
...ркс, Энгельс, Ленинэй портредүүдые үргэhэн
...ай Октябрьска район, комбинадай ажалша басагад
...а баяртай маhалзан үнгэрнэд дуугаа дуулалдан.

...энэ хүгжэм. Барабанай сохидол доро
...өөтэ урасхал жабхалангаар долгисожо,
...гэ дээгүүр, Хубисхалай талмай тээшэ
...тэ мүрэндэл үргэдэ үргэдэhөөр ошоно.

...уд намилзан, улаабхина түүдэгүүдэй дүлэндэл.
...алаг тэнгэри. Маряан соохор шарнууд.
...ай шэмэглэгдэhэн машинанууд хойно хойноhоо hубарилдан,
...аглана амжалтануудаа. Хүнхинэнэ Октябриин урhанууд.

...аа далай хүрэтэр улаан тугуудаар долгисоhон
...ай ехэ Зүблэлтэ оронойм hүр hүлдэнь гайхалтай.
...дашагүй зориг, далайшагүй нангин хүсэлтэй
...аршагүй эрэлхэг зэбсэгтэ хүсэтэй.

...ээд жэлэй үмэнэ Улаан талмай дээрэ
...өөдэ мордоhон улаан одото морин сэрэгнай
...риглэжэ ороhон хариин хархис этэгээдүүдые
...бэн зүг, найман хизаар руу намнан сохёо бэлэй.

...н сэрэгнай мүнөө мотоорой хүсөөр hэлгэгдээ,
...он эшэтэ жадануудынь ракетэнүүдээр зэhэгдээ.
...hээ жэлдэ манай жагсаал hүрөөтэй,
...дэ алхасамнай дэлхэй дүүрэн дорьботой.

...ша Ленинэй бадаргаhан алтан ошон
...ай харанхы hүниие хаха эсхэн гэрэлтүүлээ.
...эн жэлдэ бүхэхэгүй түүдэг болон соробхилжо,
...би дэлхэйн мүльhэн хуягые түгдэ сохин тэhэлээ.

...бэрсэгэй зурганай нэгэ хуби
...дөө улайба СССР»—гээд
...ин эрхээ олоhон малша эсэгэмни дуулаа hэн.
...анхан пулаадаа боожорхёод,
...айнгаа парадта гарая даа»—гээд,
...ник түрүү эжымни дуулаа hэн.

...жэ шэнэ сагай шэнэ дуунуудые сэдьхэлhээ зохёон,
... эсэгэнэрнай жаргал золыемнай ээм дээрээ
мандуулаа hэн.

...өө
...мүрэн шэнги жагсаалда алхалнабди баран.
...тэ сэнхир замбуулин өөдэ баатарлигаар зорин,
...дүйнгөө заяа хубиие эли тодоор харан,
...замдаа гаранхайл Агууехэ СССР орон.

...ан талмайhаа эхилээд Улаан-Үдэ хүрэтэр
...бхина улаан тугууднай, улаан hүлдэмнай.
... тугууд, уряа дуунууд соо урин hайхаар миhэлзэн,
...шуулна, ударидана манаа Ульянов Ленимнай.

...рал түүхын эхинhээ ажалша малша арад зомни
...аршагүй хатуу сэдьхэлээ улам эршэлбэ.
...ад журамта партияа даган нэнгэжэ,
...аршагүй жагсаалаар хэтынгээ нэгэдэл гэршэлбэ!



Буурал толгойтой, буурашагүй зоригтой Смолина Анна Георгиевна багшын зураг харанат. Мүнөө 37-дохи жэлээ ажаллана, ниислэл Улаан-Үдын 26-дахи hургуулида эхин шатынхидай завучаар хүдэлхэдөө, хоёрдохи классайхидта заана. Нэгэшье үхибүү хоёрдохи жэлдэнь үлөөдэггүй гуримтай.

АРАДАЙ БАГША АЛДАРТАИ

ЭХИН ЗАМ

Июль hарын аяма халуун үдэр hэн. Улаан-Үдын багшанарай училищиин үргэн коридор соо хүбүүд, басагад олоороо сугларанхай, «Ааляар, шалгалта болоожо байна!» гэhэн гаршагтай үүдэндэ hүнидэлдэнэ.

Нилээхэн хүлеэhэнэйнь удаа илдамхан шарайтай, бага хүлэрэн алдаhан басаганай гаража ерэхэдэ: «Светлана, хэр харюусабаш? Ямар сэгнэлтэ табяаб?»—гэhэн асуудалнууд хэдэн тээhээнь адхарна. Басаган бага энеэбхилэн: «Һайн сэгнэлтэ абааб»—гээд нүхэдөө хүхеэнэ.

...Тэрэ үдэр Светлана Гомбоева багшанарай училищида дүрбэн жэл hуралсажа, эгээл hүүлшынгээ шалгалта үгэhэн байгаа. Удаань шэб шэнэхэн диплом абаад, түрэлхи Хориингоо аймагта багшалха болоод байхадань, группынь хүтэлбэрилэгшэ, дүршэлтэй багша Лхамажан Манжиповна Бадмаева дуудажа асараад:

— Зай, Светлана, залуу үетэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ тон хүндэтэйшье, харюусалгатайшье замда гараба гээшэш. Дүршэл гээшэ гансата үгтэдэггүй юм. Нэhатай багшанарhаа жэшээ абажа, ойлгоогүй юумэеэ hуража ябаарай. Зай, ажалдаш амжалта юрөөнэб,—гээ hэн.

Иигэжэ залуу багша, комсомолка Светлана Гомбоевагай шэнэ үетэниие hургаха, хүмүүжүүлхэ дэмбэрэлтэ hайхан замай эхин табигдаа.

Мүнөө Светлана Гомбоева Хори тосхоной найман жэлэй hургуулиин хоёрдохи класста багшална. Класстань 25 hурагшад. Ажалайнь түрүүшын алхамууд магтамаар гэхэдэ алдуу болохогүй. Шэнэ багша hуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрhөө эхилжэ эбтэй hайн классай коллектив байгуулхые оролдожо, энэ зорилгоёо үдэр бүри бэелүүлhээр гээшэ. Классайнь hурагшад таба-табаараа звёздочконууд (хушууханууд) болгогдожо хубаагданхай, хоорондоо мүрысэдэг байна. Недели бүхэнэй hүүлдэ мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, ямар звёздочко хэдыдэхи hуурида гарааб гэжэ элирнэ. Эрхим hайнаар hуралсадаг, журам заршам hайнтай звёздочко магтуулдаг, урмашуулагдадаг юм.

Һуралсалай жэлэй түрүүшын неделинүүдтэ зарим hурагшад хааяа гэрэйнгээ даабари дутуу дүүргэдэг, шүлэгөө сээжэлдэнгүй, хэшээлдээ хэрэгтэй болохо хэрэгсэлнүүдээ мартажа ерэдэг бэлэй. Тиимэhээ Светлана Дондоковна классайнгаа hурагша бүхэнэй гэртэхинтэй танилсажа, нягта холбоотойгоор ажалладаг болобо. Мүнөө ямар нэгэн hурагшынгаа түлюуршаг hурадаг, хэшээлдээ хайша хэрэг хандадаг болоо hаа, гэртэхиндэнь ошожо гү, али бэшэгээр дуудажа асараад, ямар шалтагаанhаа нимэ ушарай тохёолдоhые элирүүлжэ, хамтын хүсөөр усадхадаг гуримтай.

Мэнэ hаяшаг Светлана Дондоковнагай ород уншалгын хэшээл үнгэрэгхые шагнажа hонирхогдобо. Класс соонь тооhогүй, сэбэр. hурагшадыньшье яб гэмээр хубсаланхай, хэшээлдээ хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдые парта дээрээ гарганхай, багшаяа хүлеэжэ hуубад. Багшын шангахан лэ хараса доро байдаг зон гэжэ мэдэхээр. Баруун ханадань В. И. Ленинэй портрет хадаатай. Ильичэй үрихан харааса хүүгэдые сахэ шэртэнэ.

Урда хэшээлдээ гараhан Л. Толстойн «Эсэгэ ба хүбүүдынь» гэhэн басняар уданшьегүй дабталга үнгэргэгдэбэ.

— Венигэй нэгэ модохон бэлээр хухарна, харин хэдэн модохониие хамталаад барихада, юундэ хухарнагүйб, бүхэ болоноб? — гэhэн асуудалда класс соо гараа үргөөгүй хүн байбагүй.

Энэ хадаа hурагшад урдахи хэшээлэйнгээ удха гүнзэгы hайнаар ойлгоо гэжэ гэршэлнэ. Удаань В. Осеевагай «Ногоон набшаhад» гэhэн зохёолхониие уншаба. Нэн түрүүн багша уран гоёор уншажа, удхыень хөөрэжэ үгөөд, hурагшадтаа уншуулна, асуудалнуудые табина. Класс соо нэгэшье хүн миин hуунагүй, уншана, зохёолой удха тухай бодомжолжо үзэнэ. Хэшээлэй дүүрэхэдэ, урда үдэрөө үзэhэн материалаа hайн шудалhан, шэнэ зохёол гаралгада эдэбхитэй хабаадалсаhан Дарима Дугарова, Таня Карбаинова, Нина Тобоева, Витя Фёдоров, Зоригто Бальжинимаев гэгшэд hайн сэгнэлтэнүүдые абаhан байба.

— Светлана Дондоковнагай хэшээлнүүд ходоодо имагэ hонирхотойгоор үнгэрдэг юм. Шэнэ багшамнай хэшээл үнгэргэхэ методико hайн мэдэдэг. Мүн баhа классhаа гадуур хүдэлмэри үндэр дээрэ хэмжээндэ үнгэргэнэ,—гээд hургуулиин директор, коммунист Владимир Александрович Степановай хөөрэхэдэ баясамаар байба.

Светлана Дондоковна гансал хэшээлээ үнгэргөөд, өөрынгөө класс хараад ябадаггүй. Һургуулиингаа комсомолой организацие бэхижүүлхэ, ажал хүдэлмэриень hайжаруулхын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Теэд тиигэншьегүй яахаб. Өөрөө комсомолой гэшүүндэ абтаhаар аяар долоон жэл болоожо байна ха юм. Энэ hургуулиин комсомолшууд болон пионернүүд түмэрэй хаядаhа суглуулха түсэбөө үни хада дүүргээ. Мүнөө аймагай коллективүүдэй уран hайханай харалгада бэлэдхэл эхилэнхэй. Бэшэ бэшэшье асуудалнууд яашаха hэм. Эдэ бүгэдэндэ Светлана эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Светлана Гомбоевагай гэртэ орой болотор зайн гал унтардаггүй. Тэрэ «Начальная школа» журнал, «Учительская газета» болон бусад өөртөө хэрэгтэй номуудые уншажа, багшалха шадабаряа дээшэлүүлдэг байна. Светлана дээдэ hургуулида заочноор hуралсаха түсэбтэй юм. Теэд багшалха хүдэлмэриин амта үзэhэн басаган hуралсажа ядахашьегүй байха гэжэ hанагдана.

Арадай гэгээрэлэй арюун hайхан ажалда гушаад жэлдэ амжалтатай hайн хүдэлжэ байhан өөрынгөө эхэ—Дарима Доржиевна Очировагай гаргаhан үргэн харгын хажуугаар шэнэ зүргэ татаад байhан залуу багша, комсомолка Светлана Дондоковна Гомбоева ажалайнгаа эхин зам hайнаар эхилээ. Тэрээндэнь амжалта хүсэе.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин аймаг.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ

ХҮЛЕЭЬЭЭРБДИ

Буркоопсоюзай правлени манай Баунтын аймагай Муйска шадарай ажалшадай гүйлтаар арhа тушаан абаха пункт нээхэбди гэжэ найдуулhан юм. Харин тэрэ найдуулгыень хүлеэhээр дүрбэн жэл болоожо байнабди. Хүлеэжэ ядахадаа, редакцида гомдол бариха баатай болоогдобо.

Муя голой адагта ажаhуугшад жэл бүри 500 гаран толгой мал гаргажа, үүсэ хэдэг юм. Зүгөөр нютагай ажалшад арhаяа хаанашье хэхэ газаргүйдэхэдөө, миин хээгүүр абаашажа хаяна.

Коопзверопромхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандахада, эндэhээ арhа абаашаха транспорт үгы гэжэ арсадаг.

Хэнэйшье мэдэhээр, үбэлэй үедэ геологуудай ашаа шэрэhэн машинанууд хэды олоороо Баунтын тайгаар ябажа үнгэрдэг бэ? Тиихэ мүртөө Улаан-Үдэ ошоhон машинанууд ехэнхидээ хооhон шахуу бусадаг шуу.

Энэ асуудал республика соогоо шиидхэхэдэмнай яаха юм.

А. ШЕЛКОВНИКОВ,
Муйска участогай инженер.

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

«ХЭНДЭШЬЕ САГ ГАМТАЙ»

Иимэ гаршагтай статья манай газетын сентябриин 15-най номерто толилогдоhон байгаа. Статья соо Зэдын аймагай хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутуу дунданууд шүүмжэлэгдэhэн юм.

«Хэндэшье саг гамтай» гэhэн статья аймагай хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Һая эмхидхэгдэhэн «Заречный» совхозой түбтэ 50 номергой АТС тодхохо тусхай проект зохёогдожо баталагдаба. Телефоной шэнэ аппаратура ерэхэ жэл ашаглалгада үгтэжэ, тус ажахын бүхы фермэ, отаранууд телефонтой болохо юм. Гадна Зэдэ станцида 1969 ондо 12 каналтай аппаратура тодхогдохоор хараалагдаа.

Аймагайнгаа бусад ажахынуудые телефоной hайн харилсаа холбоотой болгохын зорилгоор Петропавловка тосхондо 500 номертой АТС-эй түхеэрэлгэ шэнээр бодхоогдожо эхилбэ. Энэ хүдэлмэри байгша ондо дүүргэгдэхэ юм гэжэ КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь нүхэр Манзаров манай редакцида мэдээсэбэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

...гуехэ Октябриин социалис ...люциин 51 жэлэй ойн хүндэ-...лгэрhэн социалис мүры-...э шалгарhан «Бурятцелин-...» трестын хүдэлмэришэд, ин-...нүүд, техничүүд болон алба ...адые «РСФСР-эй социалис ...сөөнэй отличник» гэhэн зна-...р шагнаха тогтоол Буряадай ...-эй Министрнүүдэй Совет, ...ессиональна союзуудай об...ой Совет баталан абаа.

...рилгын материалнуудай Под-...инска участогай модо талдуулагша В. С. Бухольцев, Хурамхаанай барилга-хабсаралгын управлениин бетонщигуудай бригадын бригадир Н. И. Ожигова, барилгын материалнуудай Галуута-Нуурай участогай жолоошон А. В. Сенюшкин, 466-дахи оньhожоруулагдаhан нүүдэл колонныи шулуушан В. В. Садзяна, Улаан-Үдын автоколонныи жолоошон С. Н. Чебунин болон бусад, хамтадаа арбан гурбан хүн «РСФСР-эй социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн значогоор шагнагдаба.

Бэшүүрэй аймагта

...ХИБҮҮДЭЙ БИБЛИОТЕКЭ

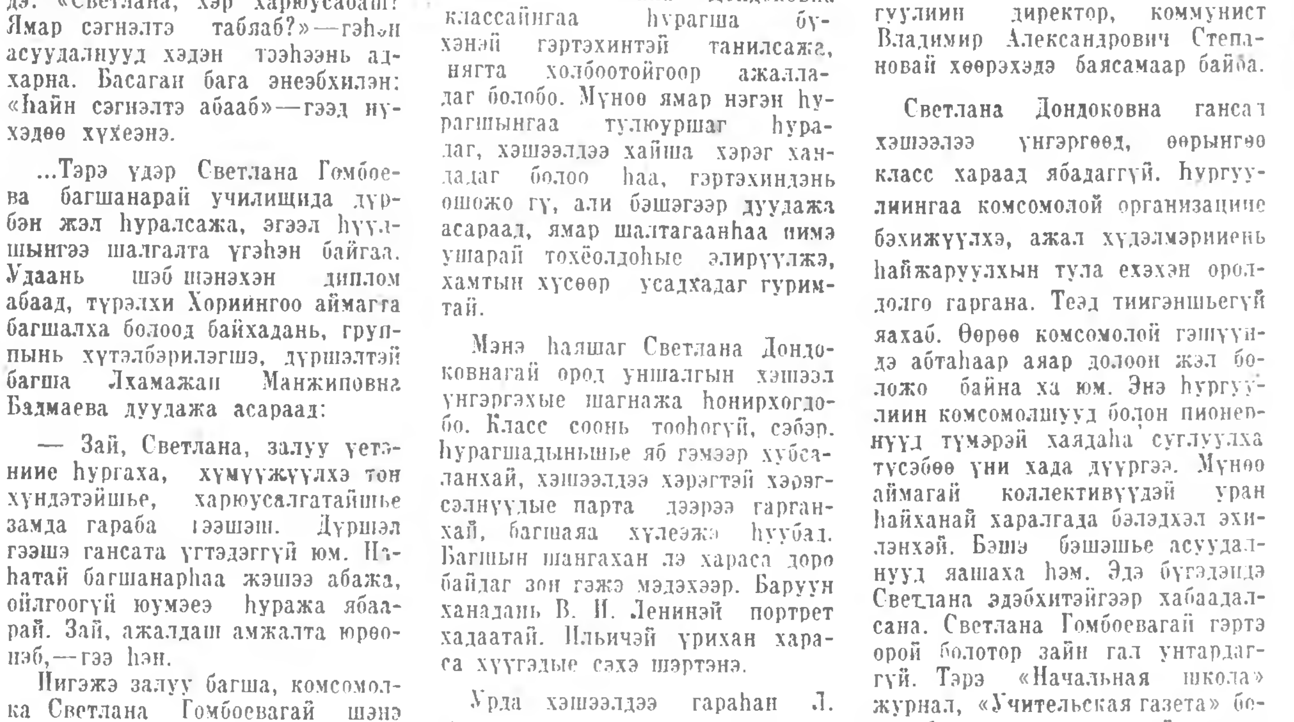
...ин-Булагай хүдөөгэй клуб ...гэр тэндэхи сельсоведэй ...элээр нютагай үхибүүдэй ...лиотекэ болгогдобо. Тус биб-...екэдэ нэгэдэхиhээ эхилээд ...адахи хүрэтэр классай hураг-...ай уншаха уран hайханай но-... олоор абтанхай. Библиоте-... уншалгын зал соо янза бү-... выставкэнүүд, уншагшадай ...ференци болон уран зохёолой ...энүүд үнгэргэгдэхөөр хараа-...ана.

ЦИРКЫН АРТИСТНУУД — МАНАЙДА

Москва, Ленинград хотонуудай, мүн манай республикын циркын нэгэдэмэл бүлэг артистнууд аймагай нютагуудаар ябажа, ажалшадта hонирхолтой наада харуулна. Тэдэнэй программада акробатика, клоунада болон дуу, шүлэгүүд бии.

Мүнөө үень артистнууд Шэбэртэ, Поселье болон Мало-Кунадей нютагуудай малшад, таряашадта концерт наадаяа харуулаад байна.

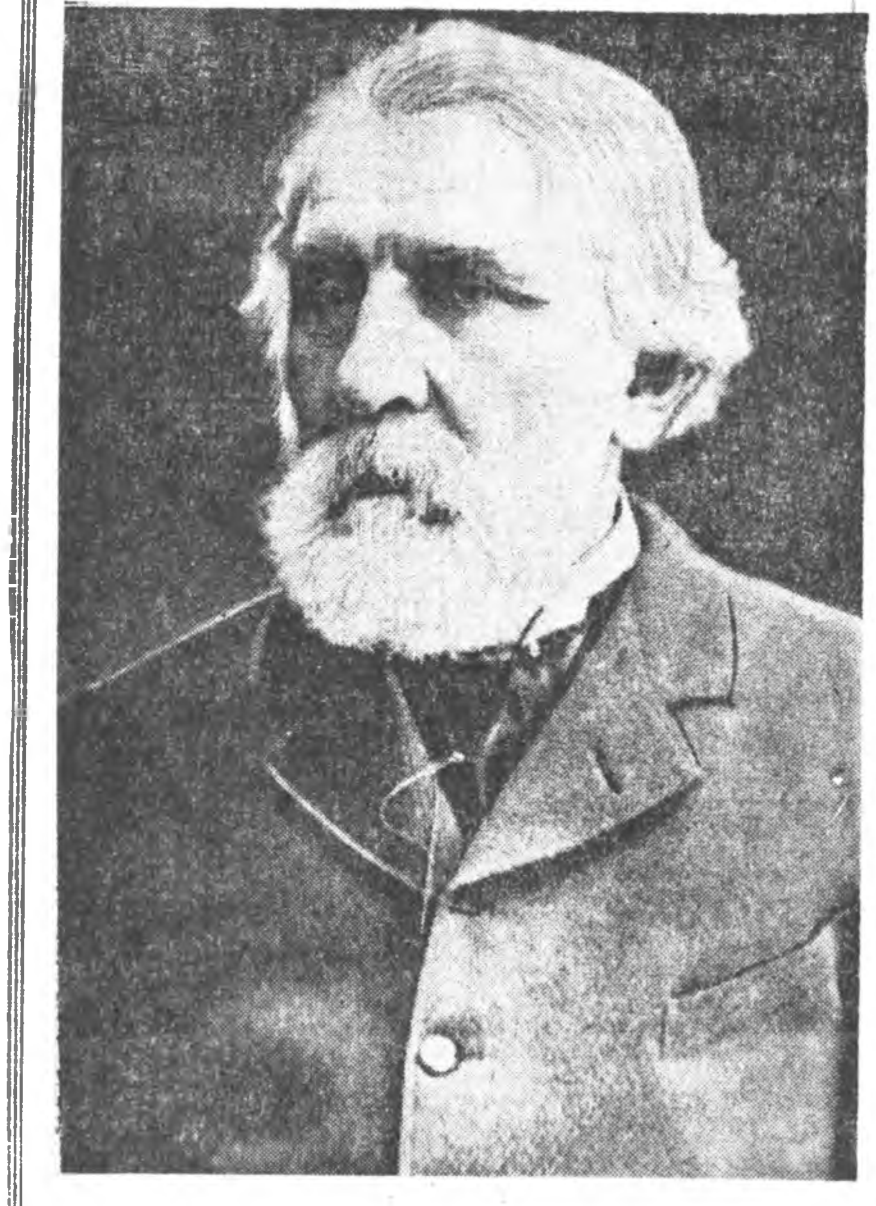
А. ГРОМОВА.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Теплоприбор» заводой түрүү хүдэлмэришэд Тамара Кожевина, Валентина Царькова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МҮНХЭРХЭ ЭРХЭ



Ородой агууехэ уран зохёолшо И. С. Тургенев.
ТАСС-ай фотохроника.

Хабтагай үргэн Волго, халюурма уужам тала дайда, һаруул сагаан хуһад, хангалтама һайхан ой модон, үбһэ ногоогүй Росси байха һэн гэжэ һанашагүй. Тэрээн мэтэ Пушкинай, Лермонтовэй, Достоевскиин, Толстойн нэрэгүйгөөр Росси яагаад байхаб... Мүн Иван Сергеевич Тургеневгүйгөөр Росси байха гэжэ һанахын аргагүй.

Түрэл орон нютагтаяа хамаг амисхалаа холбоһон, тэрээндээ хэмжээлэшэгүй дуратай, арад зоноймгоо гашуудахада гашуудалсажа, хүсэл эрмэлзэлгыень хубаалдажа ябаһан оюун бэлигтэ зохёолшо лэ Россин олониитэдэ хүндэтэй болоһон романуудые, прозын эрхим дээжэ болоһон бишыхан зохёолнуудые бэшэхэ уран хабатай байгаа.

Залуу наһандаа Тургенев гуа һайханиие, нангин инаг дура ойлгоходомнай туһалаа, бэе хүсэхэдөө эрэлхэг зориг гаргаха, муу юумэнтэй тэмсэхэ, һайниие сэгнэхэ шадабаридаа һургаа. Манай урда тээ нимэ байһан, манай хойто үедэ нимэ байха, хододоо нимэ зандаа үлэхэ. Юундэб гэхэдэ хүгжэн мандагша гуманизмые, Россида дурладаг агуу дурлалые магтан дуулаһан Тургеневэй нэрэ хододоо һайхан тээшэ тэгүүлдэг хүнэй сэдьхэл мэтэ хэтэдээ мүнхэ.

Иван Сергеевич Тургеневэй түрэһөөр 150 жэл ноябриин 9-дэ тэмдэглэгдээ. Ноябриин 12-то ССР Союзай Ехэ театр соо баяр ёһололой суглаан болножо, энэ ойе тэмдэглэхэ.

Бүхэсоюзна ойн һайндэр үнгэргэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Леонид Соболев иигэжэ хөөрэнэ:

— Иван Сергеевич Тургеневэй ой ород литературын ой бололсоно. Тургенев гэшэ манай прозын хүгжэхэ замда — юёмеог, зарим тэды нялуубтар Карамзинай прозоһоо эхилээд, үдэр шэнги һаруул тодо Пушкинай прозоор, шог энеэдэтэ Гоголиин прозо хүрэтэрхи замда — хүгжэм шэнги дуулдаха жэгдэ, уянгата, шүлэгтэ дүтэрхы, заримдаа шүлэглэмэлшье болодог прозын эхи табиһан зохёолшо юм. Ленин Тургеневэй хэлые агуухэ, хүсэн түгэлдэр хэлэн гэжэ нэрлэһэн байдаг. Тургенев дабаанай оройн мэтэ болоод, Лев Толстой, Чехов, Бунин, Куприн саашанхи һабагша татаа.

«Ород хэлэнэй» хэдэн мүрнүүд һанал сэдьхэлыем хүлгүүлдэг агуухэ Бахай хүгжэм шэнгеэр намда найралдан дуулдадаг юм.

1968 оной январиин 1-нэй байдалаар Тургеневэй зохёолнууд манай орон дотор 60 хэлэн дээрэ 56.757.000 хэһэгээр хэблэгдэн гараһан байна. Ойн үеэр энэ тоогой үшөө ехээр нэмэһэниинь лабтай. «Наука» хэблэл Ород литературын институтдай хамта Тургеневэй зохёолнууд болон бэшэгүүдэй 28 том — академическа дүүрэн суглуулбариие сентябрь-октябрь соо хэблэн гаргажа дүүргээ. Зохёолнууд, бэшэгүүдһээ гадна, Тургеневэй ямар уран зохёолшо, ямар хүн, ниитын ямар ажал ябуулагша байһан тухай манай ойлгосые зарим тэдышье үргэдхэжэ шадахаар зүйлнүүд — үгэ, орошол, альбомно тэмдэглэлнүүд, бусад бэшэгүүд, намтартань хабаатай материалнууд бултадаа энэ суглуулбари соо орохо.

«Хүүгэдэй литературын» хэблэл хэдэн зүйлнүүдые мүн лэ бэлдэжэ байнхай.

Уран һайханай литературын хэблэлэй гаргаха нэгэ том ном соо «Муму», «Түрүүшын дуран», «Пунин ба Бабурин» орохо (зурагуудынь Владимир Владимирович Домогацкиин). Мүн энэл коллектив «Тургенев үеынгөө зоной дурдалгануудсоо» гэһэн тон һонирхолтой хоёр том ном гаргахаар хараалаанхай. Тургенев тухай литература Лев Толстойн удаа эгээн баян мемуарна литература байбашье, элдэб газарнуудаар тарашанхай, зарим зүйлнүүдынь нэгэл удаа гараад дүүрэнэһэн байна. Жэшээлхэдэ, А. Фетын, М. Толстогай, Е. Калбасинай, Н. Щербаниин, Н. Островскаягай дурдалганууд М. Н. С.-ая гэгшын «Тургенев Лассаль хоёрой уулзалга», М. Ковалевский, Людвич Нич, Батист Фрон, Поль Виардо, Х. Гочензоэ, Г. Джеймс, Х. Бойзен, Я. Полонский гэгшэдэй бэшэһэн зүйлнүүд бии. Урдань һайн мэдээжэ байһан, мэдэгдээгүй зохёолнууд энэ хоёр том соо орохо.

Мүн национальна хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэдэг Тургеневэй зохёолнууд тухай хэлэнгүй гаража болохогүй. Ородой уран зохёолшын түрэһөөр 150 жэлэй ойн һайндэр үнгэргэхэ комитедүүд бүхы республиканудта байгуулагданхай. Тэндэхи хэблэлнүүд тэрэнэй номуудые түсэбтөө оруулаанхай:

— Москва, Ленинград, Орёл болон бусад городуудта Тургеневэй зүжэгүүд табигдаха, тургеневскэ фильмүүдэй фестиваль эмхидхэгдэхэ. Эдэнь хэдэн жэлэй урда буулгагдаһан «Отцы и дети», «Накануне» гэжэ фильмүүдһээ гадна, мүн «Дворянское гнездо» гэжэ шэнэ фильм болоно. «Тургеневэй ябаһан, хүдэлмэрилһэн газарнуудаар» гэһэн документальна фильм һонин байха бээз.

Тургеневэй уран мэргэн үгэдэ дуратай хүнүүд Тургеневэй зохёолнуудые бэрхээр уншагшадай бэшүүлһэн пластинкануудай гараха байһые мэдэхэдээ баярлаа ёһотой гэжэ һананаб.

Ойн үдэрнүүдтэ Ехэ театр соо болохо баяр ёһололой суглаанһаа гадна, Горькиин нэрэмжэтэ дэлхэйн литературын институтда научна конференци үнгэргэгдэхэ. Мүн Ленинградта научна сесси болохо. Библиотекэнүүдтэ тургеневскэ выставканууд нээгдэхэ.

Почтын марканууд, ойн дурасхаалта медальнууд, значогууд гаргагдаха.

Уран зохёолшын түрэһэн город — Орёлдо болохо баяр найр түсэб соо онсо һуури эзэлнэ. Тэндэ Тургеневэй хүшөө нээгдэхэ. Тургеневскэ үдэрнүүд Орёлһоо эхилээ гэхэдэ болохо. Бүхы юумэнүүдые тооложо барашагүй. Тэрээнһээ гадна, үшөө нэгэ нангин газар — Спасское — Лутовиново тэндэ бии. Тэрэнь Тургеневэй ехэ дуратай байһан эхэ нютагынь. «Ород деревнидэ байхадаал һайнаар бэшэ[...] дэнэ. Тэндэхи агаарынышье «бо[...]лоор» дүүрэн шэнги... һанал бо[...]нууд өөһэдөө гараад ерэжэ бай[...] юм», — гэдэг һэн. Хамаг һайн һай[...] зохёолнуудаа Спасское-Лутовин[...]водо бэшэһэн юм. Гайхамшаг лип[...] модоной аллейнүүд. Рудинай бесе[...]дын уран гоё угалза, Савинагай сөөрэм дээгүүр тунадаг уняар ма[...]нан, ород деревниин онсо уняр[...] тэрэнэй романууд болон туужа[...]нууд соогуур зураглагдан, манай сэдьхэл хүдэлгэдэг. Наһа барахаһаа нэгэ жэл урид Тургенев Я. Полонский гэгшэдэ Франциһаа иигэжэ бэшэһэн юм: «Спасское-Лутовиноводо ошоходоо, минии ордон гэртэмни, саадтамни, залуу дуб модондомни — Эхэ оронд[...] һүгэдөөрэйгты...»

Мүнөө тэндэ Тургеневэй бусад[...] болон наркые һэргээн заһаха хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Бай[...] хамаг юумэ уран зохёолшын ами[...]ды мэндэ ябаха үеынхидэл ади[...] болохо гэжэ найданабди. Тургеневэй хахад һанааниинь эндэ бай[...]гаа гэхэдэ болохо. Хилын саадаһаа бэшэһэн бэшэгүүд соогоо сэдьхэл зүрхэндэнь мартагдахагүй Эхэ нютаг тухайдаа байд гээд лэ дурдадаг һэн. Эхэ нютагтаяа һанаа[...] сэдьхэлээрэ таһаршагүй нягта холбоотой байһыень тэрэнэй ёһото ород гүхэлэй бэлиг абьяас гэршэлнэ. Үни удаан хилын саад байхадаашье Эхэ орон — Россидаа алба хээ бшуу. Флобер, Золя, Мериме гэгшэдтэй хани танил болоод, тэдэниие ород литературада һонирходог болгоһон, мүнөөнэй хэер хэлэбэл, ород литературын түрүүшынь «пропагандист», эрхим зохёолшодой нэгэн байгаа.

Иван Сергеевич Тургеневэй номууд зуу үлүүтэй жэлэй туршада арад зоной дунда хүндэлэгдэн уншагдана. Хүн бүхэнэй толгой соо һайхан бодол түрүүлэн, автортань эрхимэй эрхэ — мүнхэрхэ эрхэ олгоно.

(АПН).

И. С. ТУРГЕНЕВ

ПРОЗООР БЭШЭГДЭҺЭН ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

БОРБИЛОО

Агнуурһаа бусахадаа саадай аллейгээр ябабаб. Тээ урдахана, нохойм гүйжэ ябагараа, гэнтэ удааран, шубуу шонхор хараһан юумэдэл маряажа эхилбэ.

Аллейе утаашань харахадаа, хоншоортоо шаратай, толгойдоо һэмөөгэрхэн хообэртэй борбилоогой дальбараа обёоржорхибоб. Шанга һалхинһаа хуһанай ехээр найгахада тэрэ уурхайһаа унашоод, тулюураар далиханудаа арбагашуулан, хүдэлэнгүй һуужа байба.

Нохоймни удаахнаар тэрээндэ дүтэлжэ ябаба. Гэнтэ дүтын модонһоо хара үбсүүтэй хүгшэн борбилоо тэрэнэй аманай урда шулуун шэнгеэр унажа, үһэ зуһаа хүрхылгэн, уйлганаһаншуугаар абяа гараад, арзагар шүдэтэй ама уруунь хоёр удаа һүроод абаба.

Борбилоогой багахан борсогор бэень айһандаа шэшэрэн һалганажа, хоолойнь хахир һөөлдэнги болоошье һаань, өөрыгөө хайрлангүйгөөр, үрэ бэеэ халхалба гэшэл!

Нохой тэрээндэ ямар аймшагтай муухай амитан шэнгеэр үзэгдэжэ байгаа хаб! Тиигээшье һаань, борбилоо аюулгүй үндэр мүшэр дээрээ һуужа шадаагүй... Бэеһээнь ехэ хүсэн тэндэһээнь хобхо татаһан байгаа бшуу.

Трезор нохоймни зогсоод, гэдэргээ сухариба... Нохойшье һаа, эхын хүсые мэдэрээ хаш.

Би гэлмэһэн нохойгоо түргэн дуудажа, һүгэдэн саашаа ошобоб.

Бү энеэлдэгтыш! Энэ багахан, Баатарлиг шубуунай урда, тэрэнэй энэрхы дуранай эршэ зоригой урда һүгэдэжэ байгаа һэм.

Дуран гэшэ үхэлһөө хүсэтэй, айдаһые булиха юм хаш гэжэ шэбшэнэб. Гансал тэрээгээр, гансал дуранай ашаар ажабайдал хүгжэн мандана бшуу.

Апрель, 1878.

ЕРЭЛГЭ

Майн нэгэнэй эртэ үглөөгүүр нээлгэтэй сонхын хажууда һуунаб.

Үүрэй толоной үшөө тулараашье уды һаань, гэгээ орожо, харанхы, дулаахан һуни хүйтэн амитай боложо байба.

Манан үшөө дэгдээдүй, һалхиншье хүдэлөөгүй, бүхы юумэн сайбаршаг үнгэтэй, аали намдуу! Зүгөөр байгаалиин һэрихэнь үлэ мэдэгдэжэ, шэнгэн агаарта шүүдэрэй хүйтэбэр амин үзэгдэжэ байгаа һэн.

Гэнтэ нээлгэтэй сонхоор таһалга уруумни багаха шэнхинэсэ һаршаганаһаар томо шубуун ниидэжэ орошобо. Би залд гээд шэртэн харабаб... Харин тэрэмни шубуун бэшэ, уйтан, доогуураа долгитоһон, ута плати үмдэһэн, далитай, бишыхан эхэнэрэй түхэлтэй байба.

Бүхы бэень боро, таһын үнгэтэй; гансал далихануудайнь дотор хажуунь һая задаржа байһан розодой сайбар ягаан: буржагар үһэтэй багахан тархидань сэсэгэй гүрлөө, мүнсэгэр сэбэр духа дээрэнь эрбээхэйн һахал шэнгеэр тугае шубуунай хоёр үдэн энеэдэтэйгээр найгалзана.

Тэрэ гэр соогуур хоёр дахин эрьен ниидэбэ. Тэрэнэй бишыхан шоурынь, тэрээтэй томо хара нюдэниинь энеэбхилэлдэн байба.

Хүхюу шуранаар ниидэхэдэнь, энеэбхилэлэйнь элшэ долгитон байхадал гэбэ.

Суурагар ута шэлбэтэй зула сэсэг гартаа барингай. Энэ сэсэг түхэл маягаараа [...] һүлдэ тэмдэг шэнги. Тиигэжэ тэрэниие ород зон дэмы нэрлээгүй байха. Дээгүүрни ниидэхэдээ, тэрэ сэсэгээрээ тархиимни дайраад абаба.

Тэрээндэ һарбагад гэхэлээрни, сонхоор гараад, ниидэжэ үгы болошобо. Саад соо, сирениин һөөгүүдэй шэдхэ соо, тэрэниие гургалдай түрүүшын дуугаараа угтаба. Тэрэнэй ниидэжэ ошоһон зүгтэ һүндэл сайбар огторгой улайн татаал орхибо.

Би шамай таняаб, фантазиин эзэн! Ши гэнэ боложо намда ерээд, залуу поэдүүдтэ ниидэн ошобо ха юмни.

О поэзи! Залуу наһан! Ойроо хүртөөгүй үзэсхэлэн һайхан! Эдэ хадаа имагтал эртын хабарай эртэ үглөөгүүр минии урда агшам зуура ялабхяад абаха аргатайл!

Май, 1878.

НОМИН ТУНГАЛАГ ОРОН

О, номин тунгалаг орон! Залуу наһанай, зол жаргалай гэрэлтэ һайхан орон! Би шамайе... зүүдэндээл хараа һэм.

Гоё шэмэглэлтэй онгосо соо хэдэн хүмди. Сагаан далбагамнай хун шубуунай үбсүүн шэнги ёрбойнхой.

Тэдэ нүхэдэйнгөө хэд байһые мэдэнэгүйб; зүгөөр тэдэ нам шэнги залуу, хүхюу, жаргалтай зон гэжэ бүхы бэеэрээ мэдэрэгшэб!

Би тэдэниие обёорношгүйб. Жэжэхэн алтан хайрһа миралзуулһан заха хизааргүй номин хүхэ далайе хаража ябааб. Харин дээрэмни баһал хизааргүй, мүн лэ номин хүхэ далай. Тэндэ баярлан хүхиһэн юумэдэл, зулгы наран һолжорно.

Зарим үедэ бидэнэй дунда шэнхинэмэ хүхюун энеэдэн гарадаг байба!

Заримдаа хэн нэгэнэймнай гэнтэ гайхамшаг гоё, эршэ хүсөөр нэбтэрһэн шүлэг уншахадань, хажуудамнай огторгой өөрөө хүнхинэжэ, далай һайшаангяар миралзана... Баһал тиигээд сэнгэлэн намдуу байдал оршоно.

Түргэн ябадалтай онгосомнай долгинуудые хаха зүһэн урагшаал шуумайна. Һалхин бэшэ, харин зугаасан байгаа манай зүрхэн тэрэниие ябуулна. Тэрэ амиды юумэдэл, манай һанаһан тээшэ зүрынa.

Эрдэниин шулуудаар яларһан һаруул гоё аралнууд зууралдамнай дайралдана. Тэдэнэй зариманһаань сэсэгүүдэй сагаан дэльбэнүүд маанад уруу хиидэнэ; нүгөө заримануудһаань һолонгодол эреэн далитай шубууд дэрд гэлдэн ниидэнэ.

Шубууд маанад дээгүүр эрьелдэн ниидэнэ; сэсэгэй дэльбэнүүд онгосымнай хажуугаар хөөһэтэмэ долгинууд соогуур шэнгэнэ.

Сэсэгүүд болон шубуудтай хамта ирагуу һайхан абяан дуулдана. ...Тэндэһээ эхэнэр хүнэй хоолой илгархадал гэнэ... Маниие тойроод байһан бүхы юумэн: дээрэхи огторгой, далай, далбагын хэлбэлзээн, долгидой шааяан — бултадаа инаг дуран тухай, жаргаланта дуран тухай дурсахадал гэнэ!

Бидэнэй хэнэймнайшье дурладаг басаган харагдангүй, ойромнай байхадал гэнэ. Агшам зуура тэрэнэй нюдэниинь ялабхин, сэсэгэй һалбарһандал энеэбхилхэ... Гарһаашни хүтэлэн, диваажандал һайхан гайхамшаг орондо абаашахал!

О, номин тунгалаг орон! Шамайе... зүүдэндээл хараһан байгааб.

Июнь, 1878.

Ородһоо А. СОДНОМОВ, оршуулба.

МАНАЙ АЙЛШАД





«Березка» гэжэ гүрэнэй хореографическа ансамбль манай Улаан-Үдэ айлшалан ерэжэ, һонирхолтой гоё хатарнуудаараа городойхидые баярлуулжа байна. СССР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат Н. Надеждинэй хүтэлбэрилдэг тус ансамблиин байгуулагдаһаар энэ жэлдэ хорин жэл гүйсэхэнь. Орон дотороо аяншалхаһаа гадна, жараад шахуу хариин оронуудаар ябаһан намтартай. Ма[...] Улаан-Үдэ ерэхынгээ урда тээ ансамбль В. Ленинэй ябаһан, байһан газарнуудаар ая[...]лаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Казагуудай ха[...] 2. «Лебёдушка» гэһэн басагадай хатар.

С. ДОРЖИЕВАЙ фот[...]

ХИЛЫН СААДАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ЧЕХОСЛОВАК-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ ТҮЛӨӨ

ПРАГА. (ТАСС). Агуухэ Октябриин социалис революциин 51 жэлэй ойдо зорюулһан ажалшадай баяр ёһололой суглаан Чехословакиин ниислэлэй эгээн томо байшангуудай нэгэн — «Люцерныи» зал соо ноябриин 10-да болоо. Прага хотын дүрбэдэхи, наймадахи районуудай Чехословак-совет хани барисаанай холбооной районно комитедүүд энээниие эмхидхээ.

5000 хүниие багтаадаг залаа дүүрэн зон суглараба. Советскэ Союзай, Чехословакиин гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ. Чехословак-совет хани барисаанай бүлгэмэй эдэбхитэд, залуушуул, дайнай урда тээ Коммунис партиин гэшүүд болоһон хүнүүд, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай: «Советскэ Союз мандаха болтогой!», «Чехословак-совет хани барисаан мандаха болтогой!», «Совет Армида алдар соло!», «Советскэ Союзтай хэтэдээ хамта ябахабди!» гэһэн юрөөлэй үгэнүүд дуулдана.

КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, Национальна суглаанай депутат, Чехословак-совет хани барисаанай холбооной ЦК-гай Президиумэй гэшүүн В. Давид Агуухэ Октябриин 51 жэлэй ойдо зорюулһан элидхэл хээ. Тиихэдээ уласхоорондын революционно хүдэлөөндэ Чехословакиин хүгжэлтэдэ Октябриин революциин бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанартай байһые онсолон тэмдэглэбэ. Чехословак-совет хани барисаан Чехословакиин аюулгүй байдал хангалгын, национальна эрхэ сүлөөтэй байлгын нүхэсэл мүн гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Совет орондо, социализмда эсэргүү, ревизионис хараа шэглэлтэй этэгээдүүдтэ эрид шууд харюу үгэхыень суглараашадые В. Давид уряалаа. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба.

Совет-чехословак хани барисаанай Центральна правлениин түрүүлэгшын орлогшо, Советскэ Союзай Герой, генерал-лейтенант С. С. Мартиросян суглараашадта хандажа, амаршалгын үгэ хэлээ. Чехословакиин Национальна герой Юлиус Фучигай һамган — Густа Фучиковагай амаршалгын бэшэг, Оломоуцка университедэй коллективэй амаршалга суглаан дээрэ соносхогдоо.

Совет арадта суглаанда хабаадагшадай эльгээһэн бэшэг нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба.

Суглаанда хабаадагшад ЧССР-эй Президент Л. Свободадо, КПЧ-гэй Центральна Комитедтэ амаршалгын бэшэг мүн лэ эльгээгээ.

Суглаанай түгэсхэлдэ совет сэрэгшэдэй хатар, танцын уран һайханай ансамбль концерт харуулба. Концертын дүүрэһэнэй һүүлдэ социалис оронуудай хоорондохи хани барисаанай, Совет Армиин, КПСС-эй ба КПЧ-гэй хүндэлэлдэ зорюулһан баярай үгэнүүд зэдэлээ.

Ричард Никсон — США-гай президент

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент С. Лосев иигэжэ дамжуулба. Ричард Никсон США-гай президентээр һунгагдаа. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, республиканска партиин кандидат һунгаха түлөөлэгшэдэй 290 дуу абаба. Засаг барижа байһан демократическа партиин кандидат Губерт Хэмфри һунгаха түлөөлэгшэдэй 203 дууе абажа, һунгалтаар илагдаһанаа мэдэрээ.

Никсон американ һунгагшадай дууе үлэ мэдэг үлүү олоор абаа. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, һунгалтада хабаадаһан 28.991.000 хүнэй дууе тэрэ абаа гэхэ гү, али һунгагшадай 43 процентнь Никсондэ дуугаа үгөө. Хэмфридэ 28.800.000 хүн, харин «американ бэеэ даанги партиин» баруунай тала баригшадай кандидат Уоллестэ 9.036.000 хүн дуугаа үгөө.

Һунгалтын урда тээхи ябуулга хэхэдээ Ричард Никсон демократическа партиин политикын хараа шэглэлые гол болгон шүүмжэлһэн байна. Тиигэһэнэй үндэһөөр Вьетнамда США-гай ябуулжа байгаа дайн байлдаанда, үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ, үндэһэ яһатанай илгаа гаргалгада, гэмтэ ябадалай эрид олошоролгодо дураа гутадаг ябадалые президентын һуури буляалдагша Губерт Хэмфридэ эсэргүү шэгнүүлхэ арга Никсон олоо.

ДРВ-е бомбодолго болюулха тухай президент Джонсоной захиралта һунгагшадай Губерт Хэмфриин тала барихадань туһалха бэзэ гэһэн зарим демократуудай найдал харюулагдаагүй гэжэ һунгалтын дүнгүүд гэршэлнэ.

Мүнөөдэрһөө шэнэ президентын Сагаан байшанда орохо 1969 оной январиин 20 хүрэтэр, президентын засагаа тушаан абалсаха саг эхилээ. Энэ үе соо шэнээр һунгагдаһан президент Никсон, вице-президент Агню ба тэдэнэй советнигүүдэй ажаллаха 70 гаран таһалга правительствын байшангууд соо президент Джонсон үгөө.

Ричард НИКСОН

Ричард Милхауз Никсон Йорба Линда хотодо (Калифорниин штат) бакалейнэ бараа худалдагшын бүлэдэ 1913 оной январиин 9-дэ түрэһэн.

1934 ондо Уиттер хотын (Калифорниин штат) колледж квакерскэ һургуули, харин 1937 ондо Дьюка хотын университедэй юридическа факультет дүүргээд, хуулиин бакалаврай нэрэ зэргэ абаа.

1937 онһоо 1942 он хүрэтэр Уиттер хотодо юридическа хүдэлмэри эрхилээ. 1942 онһоо 1946 он хүрэтэр США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдтэ алба хээ.

Калифорниин штадһаа түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүнээр 1946 ондо һунгагдаһан.

1951 — 1953 онуудта Калифорниин штадһаа сенатор болоо.

1953 оной январь һараһаа 1961 оной январь хүрэтэр — США-гай вице-президент байгаа.

1960 оной ноябрьда болоһон һунгалтын үеэр республиканска партиһаа США-гай президентын тушаалда кандидат байһан аад, урагшагүйдэһэн юм.

1963 — 1967 онуудта юридическа хэдэн фирмын компаньон байһан. Ричард Никсон һамгатай, хоёр басагатай.

(ТАСС).

ЭДИРШҮҮЛЭЙ АЯЛГА ЗЭДЭЛБЭ

Нарһатын соёлой байшан соо Яруунын аймагай хүүгэдэй уран һайханай харалгын түгэсхэлэй концерт һаяхан үнгэргэгдэбэ. Харалгада тус аймагай дунда, найман жэлэй һургуулинуудай 400 шахуу һурагшад хабаадалсаа.

Түгэсхэлэй концертые Нарһатын дунда һургуулиин нэгэдмэл хоор өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэ Ф. Виноградовай зохёоһон «Яруунын комсомолшууд» гэһэн ирагуу дуугаар эхилһэн байна. Мүн энэ коллективэй гүйсэдхэһэн «Спасибо Родине — России», «Ажалай алдар соло» гэһэн дуунууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэдэнэй дундаһаа Володя, Саша Черепановтан, һурагшад Петрова, Булгатова, Базарова болон Андриевская гэгшэд шагнагдаба.

Исэнгын дунда һургуул[...]дай гүйсэдхэһэн «Землянка» [...] һэн пьесэ, ород арадай хат[...] энэдхэг дуун харагшадые бая[...]лаа. Згэтын интернат һургуул[...] Витимэй, Гундын, Тэлимбын һ[...]рагшадай дуун, хатар, уран [...]лэг уншалга баһал һайнаар гү[...]сэдхэгдөө.

Харалгада Нарһатын дунда һ[...]гуулиин уран һайханай колл[...]тив, найман жэлэй һургуули[...] сооһоо Згэтын интернат һур[...] нэгэдэхи һууринуудые эзэл[...] Мүн Исэнгын, Витимэй, Тэл[...]бын, Тужинкын һургуулину[...] уран һайханай коллективүүд [...]лиг шадабаряар һайн гэжэ тэмд[...]лэгдэһэн байна.

В. БАЙБОРОДИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстрациин материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон ажалшадай демонстрациһаа репортаж.

Гурбадахи хуудаһанда: республикын город болон хүдөө нютагуудта Октябриин һайндэрые үнгэргэлгэ тухай мэдээсэлнүүд. «Ниитын гурим сахигшадта — амар мэндэ» гэһэн гаршаг доро материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: И. С. Тургеневэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан И. Калашниковай статья. С. Гриневой очерк.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа Улаан-Үдын хүүгэ[...] хүгжэмэй һургуулиин һурагш[...] концерт. 18 час 40 минутаһаа [...]тературна дамжуулга. 19 час[...]холо, ойрын һонин. 19 час 20 [...]нутаһаа «Командиры серебря[...] стрел» гэһэн центральна телеви[...]ниин фильм. 19 час 40 минута[...] СССР-эй арадуудай хатар ба ду[...]нууд. 20 час 10 минутаһаа «[...] деловых встреч» гэһэн дамжу[...] 20 час 40 минутаһаа «Встреч[...] прекрасным» гэһэн Волгогра[...] студиин фильм. 21 часһаа «Ма[...] айлшад» гэһэн дамжуулга. 22 [...] 10 минутаһаа ТАСС-ай лентээр[...] таһан мэдээсэл. Дамжуулгын [...]грамма.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-02095. Зак. № 1153.